

Број: 01/4-50-3-4-15/15
Сарајево, 27. 10. 2015.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
САРАЈЕВО

PRIMLJENO: 10. 11. 2015		Број	
Организациона јединица	Класификациона јединица	Број	Број

**ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БиХ**

На основу чл. 32. и 47. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14), а у складу а овогодишњим комисијским Планом за разматрање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ у 2014. години, Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ је, на 15. сједници, одржаној 27. 10. 2015. године, разматрала и усвојила, те Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставља

**ЗБИРНО МИШЉЕЊЕ
О РЕВИЗОРСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
ИНСТИТУЦИЈА БиХ ЗА 2014. ГОДИНУ,
са приједлогом закључака**

I. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 10. 07. и 14. 07. 2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је извјештаје о ревизији финансијског пословања за 2014. годину за 73 институције БиХ.

II. КОМИСИЈСКА АНАЛИЗА РЕВИЗОРСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2014. ГОДИНУ

а) Методологија рада Комисије

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја, усвојених у оквиру сарадње с Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања

ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ у 2014. години (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21. 07. 2015. Комисија је, 23. 07. 2015. године, наведени план доставила Канцеларији за ревизију, Колегијуму Представничког дома, секретару Представничког дома и свим ревидираним институцијама БиХ с циљем благовременог информисања.

б) Израда табеларних прегледа реализације ревизорских препорука за све институције БиХ у 2014. за период од 2010. до 2014. године

Сходно вишегодишњој пракси, Комисија је и ове године, у сарадњи са консултантима на Пројекту јачања институција власти и процеса у Босни и Херцеговини - УСАИД СГИП, припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука за 73 буџетска корисника, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за период од последњих пет година, тј. од 2010. до 2014. године. Табеларни прегледи су, уз остале намјене, послужили члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогућили квалитетнију обраду ревизорских извјештаја.

ц) Кореспонденција Комисије са Канцеларијом за ревизију

Комисија је, у складу са Планом Комисије, од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација везаних за ревизију финансијског пословања институција за 2014. годину и раније године, по узору на вишегодишњу праксу.

У допису Комисије, посланом 13. 07. 2015. године, од Канцеларије за ревизију затражено је да:

- у року од седам дана достави преглед утврђених ревизорских мишљења за све ревидиране институције БиХ у 2014. години;
- у року од седам дана достави списак извјештаја по финансијској ревизији за 2014. годину који захтијевају посебну пажњу Комисије са приједлогом индивидуалних корективних мјера;
- у року од десет дана достави приједлог системских мјера којим би се отклонили узроци понављања одређених ревизорских налаза;
- у року од десет дана достави табеларни преглед понављања најчешћих налаза ревизије за период 2010-2014. године, као и табеларни преглед изражених мишљења ревизора у периоду 2010-2014. година (допунити прошлогодишње табеле подацима из 2014. године).

Канцеларија за ревизију је, 20. 07. 2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

О свим достављеним информацијама Канцеларије за ревизију детаљније у дијелу III Збирног мишљења.

д) Појединачна задужења чланова Комисије

На 11. сједници Комисије, одржаној 25. 08. 2015. године, одређена су и задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци на сједници Дома за појединачне ревизорске извјештаје друге групе.

Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који обухвата: детаљно упознавање са садржајем ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институције путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања представника институције по питањима која у

највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларије за ревизију о пословању институције, а све с циљем сачињавања завршних закључака извјестилаца наведених у појединачном комисијском мишљењу за одређену институцију БиХ.

Такође, Комисија је на 11. сједници одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење са истицањем предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

е) Разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину

На основу дописа Канцеларије за ревизију, достављеног 20. 07. 2015, може се констатовати да су мишљења ревизије о финансијском пословању у 2014. години утврђена за 73 институције БиХ, од којих су 31 "позитивна мишљења", 36 "позитивних мишљења са истицањем предмета", те једно „мишљење с резервом“, и 5 „мишљења с резервом са истицањем предмета“.

У складу са Планом Комисије, ревизорски извјештаји о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину разврстани су у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“ и „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

• Позитивна мишљења (31 институција БиХ)

1. Агенција за антидопиншку контролу БиХ
2. Агенција за државну службу БиХ
3. Агенција за форензичка испитивања и вјештачења БиХ
4. Агенција за надзор над тржиштем БиХ
5. Агенција за осигурање у БиХ
6. Агенција за поштански саобраћај БиХ
7. Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ
8. Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета БиХ
9. Агенција за безбједност хране БиХ
10. Агенција за статистику БиХ
11. Агенција за унапређење страних инвестиција у БиХ
12. Агенција за заштиту личних података БиХ
13. Архив БиХ
14. Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања БиХ
15. Централна јединица за хармонизацију Министарства финансија и трезора БиХ

16. Дирекција за економско планирање БиХ
17. Дирекција за европске интеграције БиХ
18. Институција омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ
19. Институција омбудсмена за људска права БиХ
20. Институт за акредитовање БиХ
21. Институт за интелектуалну својину БиХ
22. Институт за стандардизацију БиХ
23. Конкурентносни савјет БиХ
24. Меморијални центар Сребреница – Поточари, спомен-обилежје и мезарје за жртве геноцида из 1995. године, Сребреница
25. Министарство спољне трговине и економских односа БиХ
26. Одбор државне службе за жалбе БиХ
27. Служба за заједничке послове институција БиХ
28. Суд БиХ
29. Управа за заштиту здравља биља БиХ
30. Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ
31. Канцеларија за законодавство БиХ.

• **Позитивна мишљења са истицањем предмета (36 институција БиХ)**

1. Агенција за јавне набавке БиХ
2. Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ
3. Агенција за полицијску подршку
4. Агенција за предшколско, основно и средње образовање
5. Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова БиХ
6. Центар за уклањање мина у БиХ
7. Централна изборна комисија БиХ
8. Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ
9. Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ
10. Државна агенција за истраге и заштиту БиХ
11. Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ
12. Фонд за повратак БиХ
13. Генерални секретаријат Савјета министара БиХ
14. Гранична полиција БиХ
15. Институт за метрологију БиХ
16. Институт за нестала лица БиХ
17. Јединица за реализацију Пројекта изградње Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ
18. Комисија за концесије БиХ
19. Комисија за очување националних споменика БиХ
20. Министарство правде БиХ
21. Министарство безбједности БиХ
22. Министарство цивилних послова БиХ
23. Министарство финансија и трезора БиХ
24. Министарство комуникација и транспорта БиХ
25. Тужилаштво БиХ
26. Парламентарна скупштина БиХ
27. Правобранилаштво БиХ
28. Предсједништво БиХ

29. Регулаторна агенција за комуникације БиХ
30. Управа за индиректно опорезивање БиХ
31. Канцеларија координатора за реформу јавне управе БиХ
32. Канцеларија за разматрање жалби
33. Канцеларија за ветеринарство БиХ
34. Уставни суд БиХ
35. Савјет за државну помоћ
36. Високи судски и тужилачки савјет БиХ.

а. другу групу извјештаја чини шест извјештаја, од којих је један извјештај са ревизорским „мишљењем с резервом“ и пет извјештаја с ревизорским „мишљењем с резервом са истицањем предмета“.

Комисија је на 11. сједници, одржаној 25. 08. 2015. године, одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење са истицањем предмета“.

Комисија је детаљно размотрила извјештаје друге групе и ревизорски извјештај Управе за индиректно опорезивање БиХ, уз јавно изјашњавање њихових представника на својој редовној сједници.

Овој групи ревизорских извјештаја припада следећих седам институција БиХ, са навођењем појединачних задужења чланова Комисије, и то:

Ред. бр.	Назив институције БиХ	Задужени члан Комисије
1	Министарство одбране БиХ	Душанка Мајкић
2	Служба за послове са странцима	Предраг Кожул
3	Министарство иностраних послова БиХ	Амир Фазлић и Мирсад Исаковић
4	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	Салко Соколовић и Ненад Лалић
5	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ	Александра Пандуревић
6	Агенција за рад и запошљавање БиХ	Јасмин Емрић и Дамир Бећировић
7	Управа за индиректно опорезивање БиХ	чланови Комисије

ф) Кореспонденција Комисије са институцијама «друге групе», чије је финансијско пословање у 2014. години ревизор квалификовао „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и са Управом за индиректно опорезивање БиХ за чије је финансијско пословање ревизор издао „позитивно мишљење са истицањем предмета“

Комисија је, 23. 07. 2015. и 26. 08. 2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ из наведене «друге групе извјештаја» и Управи за индиректно опорезивање БиХ, те захтијевала да Комисији, у форми информације, доставе писани одговор најкасније до 20. 08. 2015, односно до 07. 09. 2015. године, за Управу за индиректно опорезивање БиХ.

Генерални допис садржавао је питања о реализацији препорука ревизије за 2014. годину, нереализованим препорукама за 2013. годину, разлозима понављања

нереализованих препорука или повећања броја налаза или повећања броја и обима квалификација у ревизорском мишљењу, разлозима стагнације у реализацији ревизорских препорука или погоршања на дугогодишњој или годишњој основи, времену потребном да приступи отклањању узрока наведених у ревизорском извјештају и сачињавању писане пројекције примјене ревизорских препорука, потреби за изработом вишегодишњег програма за отклањање поремећаја у пословању који се стално или повремено обнављају у годишњим ревизорским извјештајима, те евентуалним системским мјерама које би помогле рјешавању проблема наведених у ревизорском извјештају. Ове године свих седам институција БиХ доставиле су Комисији захтијевану информацију.

г) Јавна изјашњавања по ревизорским извјештајима „друге групе“ и ревизорском извјештају Управе за индиректно опорезивање БиХ.

Комисија је обавила јавна изјашњавања представника свих институција чији су ревизорски извјештаји сврстани у «другу групу извјештаја» и представника Управе за индиректно опорезивање БиХ (седам ревидираних институција).

Комисија је наведене ревизорске извјештаје, уз јавна изјашњавања њихових представника, разматрала на 13. сједници, одржаној 29. 09. 2015. године.

Јавним изјашњавањима одазвали су се представници свих седам институција БиХ, колико их је било предмет детаљне комисијске обраде ове године.

х) Израда и усвајање појединачних мишљења Комисије и Збирног мишљења по финансијској ревизији за 2014. годину

У смислу Плана, Комисија није детаљно обрађивала ревизорске извјештаје са "позитивним мишљењем" и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, али је о тој групи институција БиХ сачинила посебно мишљење Комисије са додатним закључком за институције са „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, које чини јединствену цјелину са Збирним мишљењем, као Прилог 1. Збирног мишљења.

Истовремено, Комисија је обавила детаљну анализу извјештаја са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и ревизорског извјештаја Управе за индиректно опорезивање БиХ, те је за сваку институцију сачинила појединачно комисијско мишљење са закључцима њеног извјестиоца (укупно седам појединачних мишљења), која чине јединствену цјелину са Збирним мишљењем као Прилог 2. Збирног мишљења.

Ово збирно мишљење Комисије по финансијској ревизији за 2014. годину, заједно са прилозима 1 и 2 Збирног мишљења, Комисија је усвојила на 15. сједници, одржаној 27. 10. 2015. године, те их упутила Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ у даљу процедуру, са приједлогом за усвајање.

III. ГЕНЕРАЛНИ ОСВРТ КОМИСИЈЕ НА НАЛАЗЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2014.

а) Институције БиХ са посебним третманом Комисије

Канцеларија за ревизију је дописом од 20. 07. 2015. сугерисала Комисији да, приликом анализе ревизорских извјештаја за 2014. годину, посебну пажњу посвети институцијама које су добиле "мишљење с резервом" и "мишљење с резервом уз истицање предмета".

«Друга група извјештаја» - једна институција која је добила "мишљење с резервом", пет институција које су добиле "мишљење с резервом уз истицање предмета", и једна институција која је добила "позитивно мишљење са истицањем предмета":

Ред. бр.	Назив институције БиХ	Број квалификација	Број истакнутих предмета у мишљењу
1	Министарство одбране БиХ	3	3
2	Служба за послове са странцима	2	1
3	Министарство иностраних послова БиХ	1	4
4	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	1	2
5	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ	1	1
6	Агенција за рад и запошљавање БиХ	1	0
7	Управа за индиректно опорезивање БиХ	0	3

Остале институције БиХ са ревизорским "позитивним мишљењем са истицањем предмета" наведене су у дијелу II е) овог мишљења.

Што се тиче приједлога индивидуалних корективних мјера према наведеним институцијама, Канцеларија за ревизију сматра да препоруке наведене у извјештајима за сваког појединачног клијента представљају уједно и приједлоге индивидуалних корективних мјера, с циљем отклањања неправилности и спречавања њиховог понављања. Такође, сматра да је реализацији наведених препорука потребно приступити хитно, како би се спријечила могућност њиховог понављања у текућем буџетском периоду.

Стога је Комисија у појединачним комисијским мишљењима наложила овим институцијама да по утврђеним препорукама ревизије поступе и уочене недостатке у што краћем року отклоне или предузму активности како би се предуприједило понављање одређених налаза ревизије, тј. да потпуно реализују препоруке ревизије.

б) Осврт Комисије на структуру изражених ревизорских мишљења за претходне три године

Приликом сачињавања табеларних прегледа реализације ревизорских препорука у којима се, између осталог, наводи и ревизорско мишљење за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2010. до 2014. године, те на основу

достављене табеле Канцеларије за ревизију са прегледом изражених мишљења ревизора за период од 2010. до 2014. године, Комисија је уочила да је:

- процентуално учешће изражених „позитивних мишљења“ у 2014. години у односу на истоврсно процентуално учешће за 2013. годину веће за 13,30%;
- процентуално учешће изражених „позитивних мишљења са истицањем предмета“ у 2014. години у односу на истоврсно процентуално учешће за 2013. годину мање за 11,8%,
- процентуално учешће изражених „мишљења с резервом“ у 2014. години у односу на истоврсно процентуално учешће за 2013. годину незнатно мање, и то за 1,5 %.

Нажалост, иако је примјетан позитиван искорак показатеља везаних за изражена мишљења ревизора у односу на претходну годину, наведених шест извјештаја ревизије који садржавају «мишљење с резервом» и "мишљење с резервом уз истицање предмета" припадају институцијама чија потрошња захвата 43,78% буџета институција БиХ. Стога Комисија сматра да ова група институција треба да буде приоритетно разматрана приликом планирања даљих мјера јачања система интерних контрола, јачања буџетског надзора и интерне ревизије, те јачања система финансијског управљања.

Изражена мишљења ревизора	Буџетска година 2012.		Буџетска година 2013.		Буџетска година 2014.	
	Број објавље- них извјештај а	Процен ат	Број објавље- них извјешта ја	Процен ат	Број објавље- них извјештај а	Процен ат
Ревизорски извјештаји са "позитивним мишљењем"	4	5,56%	21	29,17%	31	42,47%
Ревизорски извјештаји са "позитивним мишљењем са скретањем пажње"	58	80,56%	44	61,11%	36	49,32%
Ревизорски извјештаји са израженом резервом	10	13,89%	7	9,72%	6	8,22%
Ревизорски извјештаји са израженим негативним мишљењем	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Укупан број ревидираних институција:	72	100,00%	72	100,00%	73	100,00%

ц) Осврт Комисије на најчешће идентификоване налазе ревизије

На основу табела Канцеларије за ревизију о најчешће понављаним налазима ревизије у претходних пет година и уз техничку подршку пројекта УСАИД СГИП у БиХ, Комисија се упознала са најчешћим налазима ревизије који су се појавили у извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину. Тако је идентификовано седам категорија налаза ревизије који се појављују у ревизорским извјештајима за 2014. годину у проценту већем од 20%, у односу на укупан број ревидираних институција. Њихов приказ према опадајућој скали учесталости појављивања је следећи:

1. Слабости у примјени прописа из области јавних набавки идентификоване су у 35 извјештаја од укупно 73 ревидиране институције (степен заступљености: 47,95%);
2. Налази везани за правилник о систему интерних контрола и изградњу система интерних контрола идентификовани су у 26 извјештаја од укупно 73 ревидиране институције (степен заступљености: 35,62%);
3. Налази везани за интерна правила која недостају и/или недоследну и неадекватну примјену усвојених интерних правила, прописа и закона идентификовани су у 26 извјештаја од укупно 73 ревидиране институције (35,62%).
4. Налази везани за недостатке при управљању људским потенцијалима идентификовани су у 22 извјештаја ревизије од укупно 73 ревидиране институције (степен заступљености: 30,14%);
5. Налази везани за трошкове репрезентације идентификовани су у 21 извјештају од укупно 73 ревидиране институције (степен заступљености: 28,77 %);

6. Налази везани за трошкове горива и мазива идентификовани су у 20 извјештаја од укупно 73 ревидиране институције (степен заступљености: 27,40 %);
  7. Налази везани за успостављање организационе структуре идентификовани су у 19 извјештаја од укупно 73 ревидиране институције (степен заступљености: 26,03 %).
- Остале категорије налаза ревизије забиљежене су у мање од 20% случајева.

д) Системске мјере којима би се отклонили узроци понављања одређених ревизијских налаза по мишљењу Канцеларије за ревизију

Комисија је затражила од Канцеларије за ревизију да предложи системске мјере којима би били отклоњени узроци понављања одређених ревизорских налаза.

У том смислу, Канцеларија за ревизију је, у допису број 01/4-16-1-1020/15, од 20. 07. 2015. године, дала приједлог системских мјера којима би се отклониле узроци понављања одређених ревизорских налаза и унаприједила транспарентност трошења јавних средстава.

Приједлог системских мјера којим би се отклонили узроци понављања одређених ревизијских налаза и унаприједиле транспарентност и ефикасност трошења јавних средстава:

1. Питање одговорности и примјерености понашања у јавном сектору - Кодекс понашања: Тренутно не постоје кодекси понашања за изабране званичнике у БиХ. Кодекси понашања, пропраћени регулаторним одредбама о санкцијама за случајеве кршења етичких правила унаприједили би стандарде интегритета и одговорности и осигурали шири обим некривичног санкционисања неетичког понашања које угрожава јавни интерес. С обзиром на специфичности некривичних санкција примјењивих на изабране званичнике, у поређењу са осталим категоријама јавних званичника (тј. именовани званичници, државни службеници, итд.), такође би се обезбиједило и ефективније спровођење правила интегритета путем саморегулације.

Примјереност понашања и законских рјешења: преиспитати оправданост и примјереност постојећих законских и подзаконских рјешења (питање замрзавања и поновног активирања мандата, „бијели хљеб“, накнаде, комисије), процес доношења закона и других прописа, као намјеру и претпоставку, узети у обзир принципе доброг управљања јавним средствима, а законодавац треба да буде максимално одређен да осигура рационално коришћење средстава пореских обвезника. Сваком процесу усвајања неког прописа мора претходити процјена могућих финансијских, економских и ефективних посљедица (закон о процјени учинка прописа). Поред тога, потребно је успоставити обавезу накнадне анализе ефеката донесених прописа, како би се избјегла перцепција да је свака буџетска потрошња законита, без обзира на примјереност и ефекте њене реализације;

2. Увођење стандарда потрошње и понашања за осјетљиве категорије трошкова као што су:
  - Набавка рачунарске и остале опреме (када набавити рачунарску опрему и које техничке карактеристике та опрема треба оправдано имати);
  - Коришћење услуга репрезентације (ко и у којим условима може користити репрезентацију, у којим објектима, уредити питање примања и давање дарова, итд.). Увести одговарајућа ограничења која ће одражавати принципе примјерености и пристојности доброг домаћина;

- Коришћење и набавка службених мобилних телефона (тко и када може набавити мобилни апарат, који модел, када се може вршити замјена, итд.); Сваку набавку мора пратити анализа оправданости коју треба повезати са остваривањем циљева институције и унапређењем њеног пословања;
- 3. Благовремено доношење буџета институција БиХ, у складу са законским процедурама, те његово разматрање и усвајање на основу квалитетних и темељитих анализа оправданости висине издатака за многобројне категорије трошкова;
- 4. Стратешко планирање - визија развоја институције БиХ са јасним и оперативним рјешењима које, на крају, воде побољшању ефикасности и већем квалитету рада институције;
- 5. Повећање ефикасности система интерних контрола у институцијама БиХ. Ефикасност система интерних контрола може се побољшати рјешавањем три главна сегмента, и то:
  - Јачањем јавне одговорности за утрошени јавни новац и јачањем одговорности за реализацију препорука ревизије и закључака парламента;
  - Извјештавањем о оствареним и планираним резултатима и учинцима, а не само о оствареним и планираним буџетским средствима – повезати циљеве/резултате са средствима програмског буџетирања;
  - Потпуним увођењем и унапређењем система интерних финансијских контрола у јавној управи која почива на три стуба (систем финансијског управљања и контроле – Интерна ревизија – Централна јединица за хармонизацију);
 Повећати ниво контроле евиденција - ревизија се често суочава са проблемом неуредних и непотпуних евиденција, што онемогућава у потпуности намјенску контролу јавних средстава услед чега се стиче дојам да субјекти јавног сектора на овај начин намјерно доводе у заблуду презентовањем непотпуних, односно прилагођених података. Евиденције, прије него што постану коначне и постану основ за обрачун разних врста накнада, треба да буду предмет вишеструке интерне контроле;
- 6. Дефинисање запошљавања - ангажовања путем уговора о дјелу (и уговора о привременим и повременим пословима), с обзиром да велики број институција БиХ користи овакав вид запошљавања који није у потпуности транспарентан и за који се издваја велики износ средстава из буџета. Такође, потребно је унаприједити рад органа који имају утицај на процес запошљавања у институцијама БиХ са аспекта транспарентности и законитости процеса запошљавања (Агенција за државну службу, Управна инспекција). Потребно је коначно уредити вишегодишњи проблем ангажовања путем разних уговора и израдити јасна и прецизна правила. Надаље, потребно је појачати контролне механизме надлежних институција приликом планирања и усвајања систематизација радних мјеста. Ревизија напомиње да се у овом сегменту у доста случајева искоришћавају и препоруке ревизије у сврхе нетранспарентног и новог запошљавања, што није била намјера ревизије. Наиме, уочена је пракса заснивања сталног радног односа особа које су биле ангажоване на основу уговора о дјелу, уз спровођење формалних процедура. Превасходно је потребно користити унутрашње ресурсе, прерасподјеливати посао, итд.;
- 7. Питање полицијског додатка већ годинама је неријешено, недостају одговарајући подзаконски акти којима би се у потпуности регулисала ова проблематика у складу са Законом о платама у институцијама БиХ (члан 19. став (4));
- 8. Судски спорови - трошкови због изгубљених судских спорова институција БиХ и даље представљају значајан издатак, а питање одговорности у таквим случајевима није регулисано нити дефинисано;

9. Закуп простора - потребно је системски уредити и дефинисати на основу стратешког опредјељења (стратегија за рјешавање питања смјештаја институција БиХ) везано за питање куповине, изградње, најма, локацијског смјештаја итд.;
10. Борба против преваре и корупције, неефикасност и летаргичност у процесу борбе и превенције корупције и преваре - израда стратешких докумената и акционих планова, планова интегритета, заштита „звиждача“, те проактиван однос према корупцији у институцијама БиХ – реализовати донесене планове, те обезбиједити политичку климу за борбу против корупције. Потребно је редовно изводити детаљне анализе и евалуације ефикасности у реализацији усвојених стратешких докумената у области борбе против корупције с циљем благовременог реаговања на одступања. Институције власти треба да осигурају политичку климу за борбу против корупције системским дјеловањем и темељитим праћењем примјене стратешких докумената;
11. Управљање људским потенцијалима је основни предуслов за остваривање стратешких циљева развоја сваке институције, те је неопходно да се у овом сегменту ураде одговарајуће стручне анализе, евалуације из којих би проистекли стратешки планови управљања људским потенцијалима;
12. Институт техничког мандата - позитивним законодавством БиХ није уређено питање надлежности, трајања и друга питања везана за овај институт (права, обавезе, овлашћења, итд.). Савјет министара БиХ, путем надлежног министарства, треба да регулише ово питање у пуном капацитету. Такође, проблем истеклих мандата постаје изузетно распрострањена појава, тако да данас многе институције на нивоу БиХ функционишу са челним људима којима је истекао мандат;
13. Уважавајући чињеницу да је донесен нови закон о јавним набавкама, који ће бити предмет ревизије у 2015. години, потребно је предузети све активности с циљем доношења подзаконских аката у складу са новим законом, као и посветити више пажње едукацији особа укључених у процес јавних набавки. Потребно је унаприједити - обезбиједити квалитетан систем интерних контрола у процесу јавних набавки, с обзиром да је процес врло ризичан с аспекта корупције и преваре;
14. У складу са Законом о платама и накнадама у институцијама БиХ донесени су интерни акти којима се регулишу трошкови коришћења службених аутомобила, телефона и репрезентације, иако је обавеза проистекла још из 2008. године, а примјена истих аката почиње тећи тек у 2015. години, што је и даље остављало доста простора за шароликост понашања и ненамјенско коришћење. Ревизија ће квалитет донесених правилника цијенити по успјешности спречавања ненамјенске потрошње код ових изузетно осјетљивих категорија трошкова, гдје је танка нит између приватне и службене употребе (строге и прецизне евиденције су предуслов за контролу и оцјену намјенске потрошње). Потребно је имати у виду како се управо ови трошкови у јавности перципирају као главни елементи расипништва и непримјерености трошења новца пореских обвезника, усљед чега учинак рада институција често остаје незапажен у јавности;
15. Доношење закона о платама и накнадама у институцијама БиХ одвојено за ниво извршне, законодавне и судске власти, те поштовање статуса институција које су успостављене на основу специјалних закона (*lex specialis*) или послују по њима. Уредити систем плата и накнада на један цјеловит начин како би се избјегла шароликост и примјена више прописа за обрачун плата и накнада у појединим институцијама;
16. Капитална улагања - системски уредити област капиталних улагања на начин да их воде и организују стручни и компетентни људи, што до сада није био случај (до

сада се свака институција посебно бавила капиталним улагањем, гдје је ревизија уочила да често немају стручне и компетентне службенике за такве пројекте);

17. Системско рјешавање питања располагања имовином на нивоу БиХ, што је један од сегмената дугогодишње проблематике државне имовине. Потребно је имати проактиван однос по питању рјешавања државне имовине у цјелини, јер постојећи статус производи многобројне проблеме и свакакве ризике.

е) Активности и мјере којима ће се предуприједити злоупотребе и превентивно дјеловати против даљих злоупотреба системских слабости

Комисија је размотрила преглед прописа који недостају и сугерисаних контролних поступака које је Канцеларија за ревизију објавила као прилог (Табела 1) уз Извјештај о ревизији Извјештаја о извршењу Буџета институција Босне и Херцеговине за 2014. годину.

Како би се зауставила пракса у којој се користе слабости система, те почела наметати квалитетна законска рјешења, градити стандарди потрошње и понашања и наставило са јачањем одговорности за располагање јавним новцем и одговорности при извршењу буџета, Комисија се определијелила за снажнију подршку јачању система унутрашњих контрола у јавном сектору, уважавајући чињеницу да јак и ефикасан систем унутрашњих контрола значајно смањује ризик од злоупотреба. Стога је Комисија издвојила сљедеће двије групе активности усмјерених ка јачању контролног окружења у намјери да се сузи простор за ад хок поступања при извршењу буџета и за произвољну примјену правила потрошње, те да се повећа степен превентивног дјеловања:

- а) Активности на јачању контролног окружења, доношењем нових прописа или доградњом постојећих прописа; и

- б) Активности и мјере усмјерене ка додатном јачању надзора и контролних поступака.

1. Активности на јачању контролног окружења, доношењем нових прописа или доградњом постојећих прописа;

- 1.1. Категорије издатака Буџета институција БиХ издвојене за приоритетне активности јачања контролног окружења доношење нових прописа или доградњу постојећих прописа:

- 1.1.1. "Накнаде за топли оброк у току рада" (донијети пропис којим ће се регулисати да се накнада за топли оброк у току рада исплаћује на јединствен начин, односно у истим износима за све институције БиХ);
- 1.1.2. "Регрес за годишњи одмор" (донијети пропис којим ће се регулисати да се накнада за регрес исплаћује на јединствен начин, односно у истим износима за све институције БиХ);

- 1.1.3. "Накнаде за коришћење приватног возила у службене сврхе" (јасно дефинисати процедуре могућег коришћења приватног возила у службене сврхе);
- 1.1.4. "Путни трошкови у земљи" (додатно успоставити систем који ће осигурати да се ови трошкови реализују искључиво у сврхе везане за послове и задатке из описа радних мјеста);
- 1.1.5. "Путни трошкови у иностранству" (додатно размотрити питање признавања 30% дневница и обезбиједити јединствен и правно заснован начин поступања у свим институцијама у истим или сличним ситуацијама);
- 1.1.6. "Издаци за интерне (регулисати подзаконским актом Савјета министара БиХ и радити на увођењу система е-владе у институцијама гдје је то могуће);
- 1.1.7. "Гориво (бензин, дизел, млазно гориво, остало)" (утврдити општа правила потрошње и понашања при коришћењу моторних возила);
- 1.1.8. "Уговори о дјелу" (донијети јединствена правила и процедуре у погледу ангажовања, висине накнада и трајања уговора; уговори се закључују за обављање послова који по својој природи не могу бити предмет уговора о дјелу, тј. за обављање послова који су по својој суштини исти или слични пословима на систематизованим радним мјестима и сл.; ради се о нетранспарентном начину ангажмана особља, што је неприхватљива пракса када се ради о јавном сектору);
- 1.1.9. "Уговори за привремене и повремене послове" (цјеловито дефинисати ову врсту издатка; сачинити анализе ове категорије издатка и сумирати годишње потребе; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака; обухватити трошкове ангажмана локалног особља у ДКП мрежи);
- 1.1.10. "Издаци за рад у управним, надзорним и другим радним тијелима" (успоставити системске евиденције о основаним радним тијелима и јасне критеријуме и правила за формирање; утврдити транспарентне процедуре и критеријуме за именовање чланова; пратити трајање мандата именованих чланова; дефинисати јасне задатке при формирању радних тијела и једнообразне процедуре извјештавања о раду; исплате накнада за рад заснивати на оствареним резултатима у односу на постављене циљеве);
- 1.1.11. "Набавка земљишта" (због изузећа од примјене Закона о јавним набавкама, осигурати примјену принципа овог закона која говоре о транспарентности);
- 1.1.12. "Набавка грађевина" (успоставити правило којим ће се предуприједити пракса гдје велике инвестиционе пројекте воде институције које уопште немају обучено особље за такве активности, што представља велики ризик за успјешну и закониту реализацију одређеног пројекта; системски ријешити питање реализације великих капиталних пројеката);
- 1.1.13. "Набавка опреме" (дефинисати јединствена правила и стандарде набавке опреме, те политике за нављања, односно управљања средствима); Правилима обухватити и категорију "Набавка сталних средстава у облику права" која се у највећој мјери односи на Министарство комуникација и транспорта БиХ на име набавке софтверских лиценци.

2. Активности и мјере усмјерене ка додатном јачању надзора и контролних поступака.
- 2.1. Категорије издатака Буџета институција БиХ издвојене за приоритетне активности и мјере усмјерене ка додатном јачању надзора и контролних поступака:

- 2.1.1. "Издаци за поштанске услуге" (дефинисати механизме контроле код већине институција БиХ);
- 2.1.2. "Издаци за БиХПАК" (сачинити писане анализе ове категорије издатака о квалитету и цијени услуга);
- 2.1.3. "Издаци за енергију и комуналне услуге" (дефинисати механизме контроле код већине институција, сачинити писане анализе ове категорије издатака годишњих потреба);
- 2.1.4. "Остале комуналне услуге" (дефинисати механизме контроле код већине институција, сачинити писане анализе ове категорије издатака годишњих потреба);
- 2.1.5. "Издаци за обрасце и папир, рачунарски материјал, канцеларијски материјал" (објединити систем набавки ради рационалности, увести обавезу интерне евиденције утrophка);
- 2.1.6. "Стручне књиге и литература" (успоставити критеријуме за признавање ове врсте издатака);
- 2.1.7. "Издаци за одјећу, униформе и платно" (прецизирати права коришћења на основу анализа и сумирања годишњих потреба);
- 2.1.8. "Материјал за прање и чишћење" (објединити систем набавки ради рационалности);
- 2.1.9. "Регистрација моторних возила" (сачинити анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе);
- 2.1.10. "Превозне услуге – такси" (донијети инструкције о признавању ових расхода);
- 2.1.11. "Унајмљивање простора, зграда и станова" (због изузећа од примјене Закона о јавним набавкама, обезбиједити примјену принципа овог закона која говоре о транспарентности; ријешити проблем велике неуједначености у износима који плаћају институције; утврдити стандарде потребног простора). Мјерама обухватити и категорију "Остало унајмљивање" (унајмљивање складишта, паркинга, смјештаја телекомуникационе опреме, земљишта, опреме, возила, торњева, АДСЛ водова, итд.);
- 2.1.12. "Поправак зграда" (сачинити одговарајуће годишње пројекције и издавати одобрења за улагања; утврдити критеријуме када су у питању улагања у зграде које нису у власништву институција БиХ, гдје би улагања у туђу имовину требало да имплицира снижавање трошкова изнајмљивања имовине);
- 2.1.13. "Поправак опреме" (сачинити годишње пројекција и издавати одобрења за улагања; утврдити критеријуме када су у питању улагања у опрему која није у власништву институција БиХ);
- 2.1.14. "Поправак возила" (у свим институцијама успоставити евиденције о извршеним сервисима, поправкама, замјени гума, итд.);
- 2.1.15. "Услуге прања возила" (успоставити критеријуме и донијети упутства о признавању ових трошкова);
- 2.1.16. "Услуге одржавања софтвера" (сачинити писане анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе);
- 2.1.17. "Осигурање имовине" (успоставити критеријуме на нивоу институција БиХ о томе која имовина треба да буде осигурана; дефинисати доњи праг вриједности имовине за обавезно осигурање);
- 2.1.18. "Услуге медија" (цјеловито дефинисати ову врсту издатка, сачинити анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака);

- 2.1.19. "Услуге штампања" (сачинити писане анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака);
- 2.1.20. "Услуге јавног информисања и односа с јавношћу" (усвојити критеријуме ко има право на штампу и колики број дневних и седмичних новина је прихватљиво набавити; обухватити и издатке за објављивање разних врета огласа у дневним и седмичним новинама);
- 2.1.21. "Пружање угоститељских услуга и услуга смјештаја" (цјеловито дефинисати ову врсту издатка, сачинити писане анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака);
- 2.1.22. "Услуге одржавања конференција и образовања" (донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака);
- 2.1.23. "Услуге стручног образовања" (донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака);
- 2.1.24. "Ауторски хонорари" (донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака; обухватити категорију уговора о дјелу);
- 2.1.25. "Компјуторске услуге" (сачинити писане анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе);
- 2.1.26. "Услуге превођења" (сачинити писане анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе);
- 2.1.27. "Стручне услуге" (сачинити писане анализе ове категорије издатака и сумирати годишње потребе; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака; обухватити категорију уговора о дјелу);
- 2.1.28. "Услуге примарне здравствене заштите" (учинити правила транспарентним; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака; обухватити издатке који се односе на Министарство одбране и Министарство иностраних послова);
- 2.1.29. "Остале медицинске и љекарске услуге" (учинити правила транспарентним; донијети инструкције и критеријуме за признавање ових издатака);
- 2.1.30. "Реконструкција и инвестиционо одржавање" (сачинити одговарајуће пројекције и дугорочне планове улагања, усвојити јединствени план на нивоу институција БиХ);
- 2.1.31. "Текући грантови и трансфери" и "Капитални грантови" (учинити правила и процедуре транспарентним; појачати систем интерних контрола).

IV. ЗАКЉУЧЦИ

На основу детаљне обраде ревизорских извјештаја за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27. 10. 2015. године, једногласно усвојила сљедеће закључке:

1. Представнички дом прихвата 73 ревизорска извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, од чега:
  - а) 66 ревизорских извјештаја чије је финансијско пословање оцијењено ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“ - Прилог 1. Збирног мишљења.
  - б) 7 ревизорских извјештаја чије је финансијско пословање оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом уз истицање

предмета“ и једним „позитивним мишљењем са истицањем предмета“ - Прилог 2. Збирног мишљења.

2. Представнички дом обавезује руководства 36 институција БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „позитивним мишљењем са истицањем предмета“ на предузимање свих потребних мјера из надлежности сваке институције појединачно, како би се избјегле даље последице проблема у пословању на које је ревизија скренула пажњу при истицању предмета у позитивном мишљењу, а посебно да материјалност таквих налаза ревизије евентуално не прерасте у будуће квалификације у наредним извјештајима ревизије.
3. Представнички дом усваја предложене закључке Комисије за 7 институција БиХ, садржане у појединачним комисијским мишљењима за сваку институцију БиХ, а чији су ревизорски извјештаји финансијског пословања за 2014. годину били предмет детаљне комисијске анализе - Прилог 2. Збирног мишљења.
4. Представнички дом тражи од Савјета министара БиХ да најкасније до краја фебруара 2016. размотри ревизорске извјештаје за 2014. годину, са акцентом на седам институција БиХ чији су ревизорски извјештаји финансијског пословања за 2014. годину оцијењени ревизорским «мишљењем с резервом», «мишљењем с резервом са истицањем предмета» и једним извјештајем с „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, као и припадајуће закључке из Прилога 2, уз обавезу сачињавања цјеловите информације о томе, те њеног достављања Парламентарној скупштини БиХ у року не дужем од 30 дана од датума разматрања, која ће минимално садржавати следеће:
  - 4.1. Програми активности и мјере које ће бити предузете у наведених седам институција из Прилога 2, у правцу превазилажења тешкоћа у пословању и превентивног дјеловања како се оне не би поновиле у наредним извјештајима;
  - 4.2. Изјашњење Савјета министара БиХ о системским мјерама које је предложила Канцеларија за ревизију (наведене под тачком "III д" од 1. до 18. Збирног мишљења) којима би се на системском нивоу отклонили узроци понављања одређених ревизијских налаза;
  - 4.3. Изјашњење Савјета министара БиХ у програмском формату, са носиоцима обавеза и роковима за извршење активности усмјерених ка јачању контролног окружења, доношењем нових прописа или доградњом постојећих прописа (издвојене према категоријама издатака наведеним у тачки "III е" од 1.1.1. до 1.1.13. Збирног мишљења), као и активности и мјере усмјерене ка додатном јачању надзора и контролних поступака (издвојене према категоријама издатака наведеним у тачки "III е" од 2.1.1. до 2.1.31. Збирног мишљења).

V. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

- а) Планирани надзор над реализацијом комисијских закључака, односно закључака Дома у 2015. години

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, Комисија ће у сарадњи са

Канцеларијом за ревизију и даље инсистирати на спровођењу надзора над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и одговарајућих закључака Комисије усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ.

У том контексту и у складу са принципом континуитета рада радних тијела ПСБиХ, почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије у периоду од јавног објављивања ревизорског извјештаја за 2014. годину до истека буџетске 2015. године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и препорука Канцеларије из појединачног и Збирног мишљења, усвојених у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ на предузимање потребних мјера, јер ће ово министарство у априлу 2016. године утврдити приоритете и одредити максималне износе буџета за сваког буџетског корисника за 2017. годину, те извршити корекције према евентуалним закључцима који буду изражени као став Комисије у односу на могуће случајеве неадекватне реализације ранијих закључака и препорука ревизије.

VI. ДОСТАВЉАЊЕ МИШЉЕЊА

Након што Представнички дом усвоји Збирно мишљење Комисије са прилозима 1. и 2, потребно је за све 73 институције БиХ доставити Збирно мишљење, заједно са њиховим појединачним комисијским мишљењем из прилога 1. или 2.

Потребно је Збирно мишљење заједно са свим прилозима доставити Савјету министара БиХ, Министарству финансија и трезора БиХ, Тужилаштву БиХ и Канцеларији за ревизију.

Уз Збирно мишљење: Прилози 1. и 2. Збирног мишљења

Прилог 1. Збирног мишљења

Број:01/4-50-3-4-15/15
Сарајево, 27. 10. 2015. године

**ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БиХ**

На основу чл. 32. и 47. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр.79/14), а у складу са Планом Комисије за разматрање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ у 2014. години, Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ је на 15. сједници, одржаној 27. 10. 2015. године, разматрала ревизорске извјештаје о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину са "позитивним мишљењем" и "позитивним мишљењем са истицањем предмета" (подносилац: Канцеларија за ревизију институција БиХ), те Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставља

МИШЉЕЊЕ

о ревизорским извјештајима финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину са утврђеним "позитивним мишљењем" и "позитивним мишљењем са истицањем предмета"

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 10. 07. и 14. 07. 2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је извјештаје о обављеној ревизији финансијског пословања за 2014. годину за 73 институције БиХ.

Ревизорски извјештаји финансијског пословања са утврђеним "позитивним мишљењем" и "позитивним мишљењем са истицањем предмета" за 2014. годину, који, у складу са Планом Комисије, нису били предмет детаљне комисијске анализе тичу се 66 институција БиХ:

1. Позитивна мишљења (31 институција БиХ)

1. Агенција за антидопиншку контролу БиХ
2. Агенција за државну службу БиХ
3. Агенција за форензичка испитивања и вјештачења БиХ
4. Агенција за надзор над тржиштем БиХ

5. Агенција за осигурање у БиХ
6. Агенција за поштански саобраћај БиХ
7. Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ
8. Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета БиХ
9. Агенција за безбједност хране БиХ
10. Агенција за статистику БиХ
11. Агенција за унапређење страних инвестиција у БиХ
12. Агенција за заштиту личних података БиХ
13. Архив БиХ
14. Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања БиХ
15. Централна јединица за хармонизацију Министарства финансија и трезора БиХ
16. Дирекција за економско планирање БиХ
17. Дирекција за европске интеграције БиХ
18. Институција омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ
19. Институција омбудсмена за људска права БиХ
20. Институт за акредитовање БиХ
21. Институт за интелектуалну својину БиХ
22. Институт за стандардизацију БиХ
23. Конкурентносни савјет БиХ
24. Меморијални центар Сребреница – Поточари, спомен-обилежје и мезарје за жртве геноцида из 1995. године, Сребреница
25. Министарство спољне трговине и економских односа БиХ
26. Одбор државне службе за жалбе БиХ
27. Служба за заједничке послове институција БиХ
28. Суд БиХ
29. Управа за заштиту здравља биља БиХ
30. Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ
31. Канцеларија за законодавство БиХ.

2. Позитивна мишљења са истицањем предмета (35 институција БиХ)

1. Агенција за јавне набавке БиХ
2. Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ
3. Агенција за полицијску подршку
4. Агенција за предшколско, основно и средње образовање
5. Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова БиХ
6. Центар за уклањање мина у БиХ
7. Централна изборна комисија БиХ
8. Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ
9. Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ
10. Државна агенција за истраге и заштиту БиХ
11. Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ
12. Фонд за повратак БиХ
13. Генерални секретаријат Савјета министара БиХ
14. Гранична полиција БиХ
15. Институт за метрологију БиХ
16. Институт за нестала лица БиХ

17. Јединица за реализацију Пројекта изградње Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ
18. Комисија за концесије БиХ
19. Комисија за очување националних споменика БиХ
20. Министарство правде БиХ
21. Министарство безбједности БиХ
22. Министарство цивилних послова БиХ
23. Министарство финансија и трезора БиХ
24. Министарство комуникација и транспорта БиХ
25. Тужилаштво БиХ
26. Парламентарна скупштина БиХ
27. Правобранилаштво БиХ
28. Предсједништво БиХ
29. Регулаторна агенција за комуникације БиХ
30. Канцеларија координатора за реформу јавне управе БиХ
31. Канцеларија за разматрање жалби
32. Канцеларија за ветеринарство БиХ
33. Уставни суд БиХ
34. Савјет за државну помоћ
35. Високи судски и тужилачки савјет БиХ.

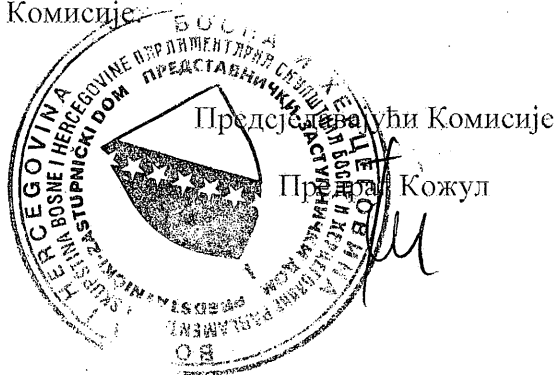
Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на 15. сједници, одржаној 27. 10. 2015. године, разматрала је 66 ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину са "позитивним мишљењем" и "позитивним мишљењем са истицањем предмета", те је једногласно:

- прихватила наведене извјештаје и упутила их у даљу парламентарну процедуру, са приједлогом Дому за усвајање.

Комисија је, такође једногласно, усвојила следећи закључак:

1. Представнички дом обавезује руководства 35 институције БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „позитивним мишљењем са истицањем предмета“ да предузму све потребне мјере из надлежности сваке институције појединачно, како би се избјегле даље последице појава на које је ревизија скренула пажњу при истицању предмета у "позитивном мишљењу", а посебно да материјалност таквих налаза ревизије евентуално не прерасте у будуће квалификације у наредном извјештају ревизије.

На основу члана 122. Пословника, Комисија је за извјестиоца на сједници Дома одредила Предрага Кожула, председавајућег Комисије.

Број: 01/4-16-1-998,15/15

Сарајево, 27.10.2015. године

**МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
АГЕНЦИЈЕ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИОНА ДОКУМЕНТА, ЕВИДЕНЦИЈУ
И РАЗМЈЕНУ ПОДАТАКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2014. ГОДИНУ**

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 14.07.2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ (у даљем тексту: Агенција) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-998/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу, приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења. Такође,

Комисија је на 11. сједници одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истацање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Агенције приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на дан 31.12.2014. године и извршење буџета за годину која се завршила на наведени датум у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Агенције у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и другим прописима, осим за могуће ефекте који су наведени у Основу за "мишљење с резервом".

Канцеларија за ревизију објавила је следећи основ за изражавање „мишљења с резервом“:

1. Везано за поступак набавке образаца путних исправа, постоји могућност да је уговорени орган ограничио конкуренцију тиме што је тендерском документацијом захтијевао да понуђач у року од осам мјесеци оснује и региструје предузеће за производњу пасошких књижица и услуге персонализације.

Канцеларија за ревизију скреће пажњу на недовољно ефикасан систем јавних набавки који може имати утицај на транспарентност поступка набавке службених возила.

Канцеларија за ревизију је у вези са недостацима у финансијском пословању Агенције за 2014. годину дала следеће препоруке:

1. Ревизија препоручује да се књижење даног аванса врши у складу са Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ.
2. Агенција се није придржавала уговорених одредаба везано за раздужење дневног аванса. Цијенећи важност закљученог уговора за грађане БиХ, те узевши у обзир чињеницу да је БиХ за издавање нових исправа (личне карте/возачке дозволе) издвојила значајна буџетска средства ревизија препоручује Агенцији да унаприједи систем интерних контрола везано за реализацију закљученог уговора. Агенција је обавезна да се придржава одредаба закључених уговора.
3. С обзиром да дефинисане техничке карактеристике представљају уједно и техничке карактеристике у тендерским документацијама будућих набавки, те да се њима преферирају тачно одређене марке возила, ревизија препоручује Агенцији да с

- циљем осигурања конкуренције измијени интерни акт.
4. С обзиром да је земљиште за изградњу објекта Агенције државна имовина, те да је Агенција за њено коришћење добила сагласност и Савјета министара БиХ и Владе Републике Српске, ревизија препоручује надлежним институцијама да предузму активности како би се наведено земљиште укњижило као власништво Агенције.
  5. Иако је Агенција поступала у складу са упутством Министарства финансија и трезора БиХ, евидентно је да су на разграничењима, осим расхода за робу и услуге које се односе на текућу буџетску годину, књижени и расходи за робу, услуге и радове који се суштински односе на наредну фискалну годину, а што нарушава принцип модификованог рачуноводственог настанка догађаја дефинисаног правилником о рачуноводству.
  6. Ревизија је мишљења да је приликом спровођења набавки потребно боље истражити тржиште како би планирана средства могла бити ефикасно утрошена. Такође, подјелом набавке различите врсте опреме на лотове могуће је остварити бољу конкуренцију и ниже цијене.
  7. Ревизија препоручује Агенцији да приликом сачињавања тендерске документације осигура да она буде недискриминирајућа према добављачима те да осигурава правичну и активну конкуренцију на тржишту.
  8. Ревизија препоручује Агенцији да поведе више рачуна о начину састављања техничке спецификације возила у тендерској документацији те осигура здраву конкуренцију и могућност достављања понуде од више произвођача.
  9. Ревизија препоручује Агенцији да убудуће приликом креирања тендерске документације за набавку услуга одржавања моторних возила са набавком материјала, поред јединичне цијене норма сата сервисера предвиди и остале битне елементе понуде и оквирне количине како би се могла извршити правилна евалуација понуда, те закључење уговора на укупну понуђену цијену у понуди понуђача којем се додијелио уговор.
  10. Ревизија препоручује Агенцији да сачињава тендерску документацију која ће омогућити правичну конкуренцију те да води рачуна о квалификованости достављених понуда.
  11. Ревизија је мишљења да је потребно добро истражити тржиште те на основу тога одабрати адекватан тип поступка набавке. Ревизија такође сматра да у складу са могућностима треба набављати нову опрему са продуженом гаранцијом с циљем смањења трошкова одржавања.

Агенција по ревизорском извјештају за претходну, 2013. годину није реализовала следеће препоруке ревизије:

- 1) Поново је утврђено да Агенција није поштовала одредбе закљученог уговора о набавци образаца личних карата и возачких дозвола. Везано за књижење датог аванса, Агенција није поступила у складу са Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Уочени су недостаци система јавних набавки везано за спровођење процедура.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13.07.2015. од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу.

Канцеларија за ревизију је, 20.07.2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Такође, Комисија је, 23. 07.2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом” и “мишљењем с резервом уз истицање предмета”, са захтјевом да Комисији, у форми информације, доставе писане одговоре најкасније до 20.08.2015. Генерални допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези с реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Агенција је, 10.08.2015, Комисији доставила наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29.09.2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Агенције за 2014. годину уз јавно изјашњавање њених представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације, и то да је Агенција извршила анализу ревизорског извјештаја и предузела неопходне мјере и активности како би изречене препоруке у потпуности реализовала. Такође, Агенција је усвојила план интегритета за који је добила сагласност Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ. Агенција је у 2014. години закључивала уговоре о дјелу за послове који нису предвиђени постојећом систематизацијом радних мјеста и углавном су били везани за рад техничког сектора Агенције. Послије фебруара 2015. године, Агенција није склапала нове уговоре о дјелу. Агенција је у потпуности успоставила и уредила поступак набавки.

Агенција сматра да је поступак набавке образаца личних карата и возачких дозвола спроведен у складу са важећим прописима и да је постигнута економски најповољнија понуда.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након спроведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Агенције за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015, једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Агенције за 2014. годину.

Комисија је, такођер једногласно, усвојила сљедеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Агенције да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.

2. Комисија захтијева од Агенције да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијано и ажурно рачуноводство, те тиме смањити ризик од понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Комисија тражи да Агенција досљедно и у потпуности изврши сљедеће активности:
  - 3.1. Врши књижење даног аванса сукладно Правилнику о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ;
  - 3.2. Унаприједи систем интерних контрола везано за реализацију закључених уговора по основу обављених поступака јавних набавки, те да се придржава одредби закључених уговора;
  - 3.3. Изврши измјену интерног акта (Правилника о службеним специјализираним возилима) у циљу осигурања конкуренције, обзиром да дефиниране техничке карактеристике специјализираних возила представљају уједно и техничке карактеристике у тендерским документацијама будућих набавка, чиме се преферирају тачно одређене марке возила;
  - 3.4. Изврши анализу издатака везаних за изнајмљивање имовине и опреме, те подузме мјере како би се омогућило једноставније праћење вриједности фактурираних услуга и уговора о закупу;
  - 3.5. Осигура континуирану контролу фактура које се односе на изнајмљивање имовине и опреме, цијенећи при томе оправданост фактурираних услуга, уз консултирање са упосленима из надлежног (техничког) сектора који боље познају предметну проблематику;
  - 3.6. Прокњижи трошкове одржавања опреме, на пројекту „Провођење обвеза из закона о радном времену (тахографи)“ на одговарајућа аналитичка конта или најближа могућа за евидентирање набаве појединих врста материјала;
  - 3.7. Постепено смањи и заустави праксу обављања послова путем уговора о дјелу, чиме се потврђује да такви послови нису привременог карактера и да се не би требали обављати на овакав начин, обзиром да је то нетранспарентан начин упошљавања, што је неприхватљива пракса када је у питању јавни сектор.
  - 3.8. Везано за реализацију пројекта „Изградња зграде Агенције у Бања Луци“, да надлежне институције предузму активности како би се земљиште укњижило као власништво Агенције, обзиром да се неспорно ради о државној имовини, те да је Агенција за кориштење исте добила сугласност и Вијећа министара БиХ и Владе Републике Српске;
  - 3.9. Истражи тржиште приликом провођења набавка, како би планирана средства за набавке могла бити ефикасно утрошена. Такођер, подјелом набаве различите врсте опреме на лот-ове могуће је остварити бољу конкуренцију и ниже цијене;
  - 3.10. Осигура да тендерска документација буде недискриминирајућа према добављачима, те да осигура правичну и активну конкуренцију на тржишту;
  - 3.11. Поведе више рачуна о начину састављања техничке спецификације возила у тендерској документацији, те осигура здраву конкуренцију и могућност достављања понуде од стране више произвођача;
  - 3.12. Предвиди, поред јединичне цијене норма сата сервисера, и остале битне елементе понуде и оквирне количине за «услуге оправке и одржавања моторних возила са набавом материјала» приликом наредног креирања тендерске документације. Ово је потреба да би се могла извршити правилна евалуација

- понуда, те закључење уговора на укупну понуђену цијену у понуди понуђача којем се додијелио уговор;
- 3.13. Сачињава тендерску документацију која ће омогућити правичну конкуренцију за набавку Канцеларијаског материјала, те да води рачуна о квалифицираности достављених понуда;
- 3.14. Истражи тржиште те на основу тога одабере адекватан тип поступка набаве;
- 3.15. Набавља нову опрему, у складу са могућностима, са продуженом гаранцијом у циљу смањења трошкова одржавања;

6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојеног у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

Број: 01/4-16-1-960,15/15

Сарајево, 27. 10. 2015. године

**МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2014. ГОДИНУ**

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 10. 07. 2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања Министарства одбране БиХ (у даљем тексту: Министарство) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-960/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења. Такође, Комисија је на 11. сједници, одлучила да разматра и ревизорски извјештај о

финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истицање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Министарства приказује фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на дан 31. 12. 2014. и извршење буџета за годину која се завршила на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања, осим за могуће ефекте наведене у Основу за мишљење са резервом.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Министарства у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и другим прописима, осим за могуће ефекте који су наведени у Основу за мишљење с резервом.

Канцеларија за ревизију објавила је следећи основ за изражавање „мишљења с резервом“:

1. Као што је наведено у извјештају, није у потпуности извршен попис средстава, обавеза и потраживања у складу са важећим прописима;
2. Као што је наведено у Извјештају у дијелу који се односи на покретну перспективну имовину, односно на дио перспективне имовине који није процијењен и укњижен у пословне књиге Министарства, а које ће по Споразуму о коначном располагању свим правима и обавезама на покретној имовини и даље служити за потребе Министарства;
3. Као што је наведено у извјештају, још увијек није успостављен ефикасан и поуздан систем јавних набавки, а везано за спровођење појединих процедура јавних набавки и реализације уговора.

Канцеларија за ревизију скреће пажњу на:

1. краткорочне обавезе и разграничења у дијелу који се односи на евидентирање расхода за робе, услуге и радове који се суштински односе на наредну фискалну годину;
2. потенцијалне обавезе Министарства;
3. слабости код реализације новчаних и евидентирања неновчаних (натуралних) донација.

Канцеларија за ревизију је у вези са недостацима у финансијском пословању Министарства одбране за 2014. годину дала следеће препоруке:

1. Потребно је с циљем ефикаснијег пословања и поузданог финансијског извјештавања, на свим нивоима успоставити систем интерних контрола који ће елиминисати наведене слабости (неријешено питање располагања војном имовином, неадекватно финансијско управљање средствима из ранијих периода, недовољно поуздан и ефикасан систем јавних набавки) и допринијети ефикасном остваривању циљева Министарства.
2. Министарство треба да евидентира трошкове у складу са постојећим правилником о рачуноводству и контом плану, а у недостатку средстава на појединим позицијама, да користи друге законске могућности.
3. Неоспоравајући специфичне потребе Министарства и Оружаних снага за службеним путовањима у земљи и иностранству, ревизија препоручује Министарству да уз путне налоге обезбиједи прилагање цјелокупне кореспонденције са организатором (позиви, спецификација трошкова које сноси организатор).
4. Ревизија препоручује Министарству да с циљем контроле и ефикаснијег располагања одобреним средствима, сачини поуздану базу података за свако возило које се користи за потребе рада Министарства, посебно имајући у виду чињеницу да је у току рационализација возног парка у складу са одлуком Савјета министара.
5. Ревизија препоручује Министарству да осигура књиговодствено праћење одржавања моторних возила за превоз путника, која осим сједишта возача имају још највише осам сједишта (М1 возила) и других возила на моторни погон (борбена и неборбена возила, инжењерске машине, аутобуси итд.)
6. Узимајући у обзир значај средстава која се издвајају у сврхе плаћања путних трошкова, аконтација за службена путовања, те ситни материјални трошкови, ревизија сматра да је потребно извршити анализу исплата кроз благајну и предузети активности да се што је могуће већи број трансакција одвија безготовински.
7. Ревизија поново препоручује Министарству предузимање мјера које ће резултирати рјешавањем насталих потраживања за дате авансе.
8. Ревизија поново препоручује Министарству да предузме конкретне мјере на рјешавању и наплати евидентираних заосталих потраживања за лица којима је истекао мандат.
9. Ревизија препоручује Министарству да, у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ и Амбасадом САД-а убрза активности и заврши реализацију извршеног трансфера, посебно имајући у виду вријеме извршене уплате.
10. Ревизија сматра да је потребно осигурати да се све значајније књиговодствене промјене на имовини врше на основу одлука или одобрења овлашћених лица са одговарајућим образложењем.
11. Ревизија поново препоручује Министарству да периодично усаглашава стање дуговања са добављачима. Потребно је успоставити адекватан систем евидентирања обавеза који ће омогућити правилно евидентирање и праћење стања обавеза у финансијским извјештајима Министарства.
12. Ревизија сматра да се поступањем Министарства нарушава принцип модификованог рачуноводственог основа дефинисаног Правилником о рачуноводству, а које налаже да се расходи признају у извјештајном периоду на

које се односе, независно од плаћања, те се ствара искривљена слика о стварно насталим расходима текуће године.

13. Ревизија препоручује Министарству да с циљем даљег унапређења процеса пописа имовине Министарства сва запажања која је имала пописна комисија узме у обзир приликом сљедећег пописа, те што прије приступи отклањању уочених слабости, адекватно обиљежи сва средства те ријешити питање опреме која је раније расходована.
14. Ревизија препоручује Министарству да се организацији и припреми свих активности приликом спровођења пописа приступи доста озбиљније како би попис био завршен ефикасно и у складу са релевантним прописима.
15. Ревизија поново препоручује Министарству да се процес предаје неперспективних локација непокретне војне имовине изврши у што скоријем року како би се смањили трошкови којима су оптерећене ове локације.
16. Ревизија препоручује да Министарство с циљем реалног исказивања билансних позиција убрза активности на процјени и укњижавању покретне перспективне војне и остале имовине у пословне књиге Министарства.
17. Ревизија сматра да је потребно извршити анализу процеса процјене и укњижења вриједности имовине, затим предузети кораке с циљем превазилажења идентификованих проблема, како би се процес укњижења могао извршити на одговарајући начин.
18. Министарство је дужно да, без одгађања, убрза активности и ријешити питања остале покретне имовине објављене у службеном гласнику која ће служити за потребе Министарства.
19. Ревизија сматра да прије покретања поступка набавке треба утврдити да ли Министарство има потписан важећи уговор за предметну набавку или могућност потписивања оквирног споразума, како се не би непотребно трошили ресурси (људски, материјални) на процедуре набавке које су практично већ спроведене.
20. С обзиром да је један од квалификационих услова посједовање *Nassr* и *Hall* стандарда - сертификата приликом избора најповољнијег понуђача за набавку артикала хране, ревизија сматра да је потребно током важења оквирног споразума са изабраним понуђачем обезбиједити важећи стандард – сертификат.
21. Ревизија сугерише Министарству досљедно поштовање уговорених рокова приликом испоруке хране и предузимање одговарајућих мјера према добављачима ради неиспуњавања уговорених обавеза.
22. Ревизија сматра да је бољом подјелом набавке на лотове могуће постићи већу конкуренцију и остварити повољну цијену. У складу са добром праксом ревизија препоручује да се опрема исте врсте набавља у оквиру истог лота.
23. Ревизија сматра да покретање набавке услуга значајне новчане вриједности које су зависне од лиценци које Министарство не посједује није добра пракса те због значајног ризика не препоручујемо овај начин набавке услуга. Набавку лиценци за *Microsoft Windows Server* оперативне системе потребно је вршити посредством Министарства комуникација и транспорта БиХ кроз постојећи ЕСА уговор. Такође, ревизија сматра да је приликом спецификовања опреме неопходно поставити захтјеве по питању гарантног рока, и то минимално три године за серверску и

мрежну опрему како би се смањили трошкови одржавања и осигурао континуитет пословања.

24. Потребно је да се у што скоријем року реализују све неизвршене обавезе предвиђене Уговором о миграцији телефонских централа за потребе Оружаних снага БиХ и дефинисане записником о техничком пријему, неизвршене због непостојања адекватне инфраструктуре и опреме коју је требало да обезбиједи припадници Оружаних снага БиХ.
25. Потребно је благовремено спровести све припремне радње у вези са техничким спецификацијама и испитивањем тржишта прије самог подношења реферата и доношења одлуке о покретању поступка.
С обзиром да набавка услуга ремонта хеликоптера још увијек није реализована и да се у наредном периоду планира нови поступак, скрећемо пажњу Министарству да приликом спровођења новог поступка има у виду досадашња искуства и пропусти те унаприједи овај процес како би се прије самог закључивања уговора, а касније и реализације уговора избјегли евентуални проблеми и нејасноће.
26. Руководство институције морало би изнаћи начина, путем правне службе а у сарадњи са Правобранилаштвом БиХ, да се спорови у мировању окончају што је прије могуће и на најбољи могући начин за институцију, имајући у виду то да протицање времена значи и већи укупни износ ради затезних камата.
Управа институције морала би посебну пажњу посветити процедурама јавних набавки.
Од велике важности су благовремено и прецизно планирање набавки, те ефикасно спровођење поступака у складу са законским одредбама.
27. Процедуре у вези са интерном комуникацијом у погледу благовременог поступања у парничним и другим судским поступцима треба да буду скраћене чиме би се омогућио што ефикаснији и бржи проток информација и аката.
28. Ревизија препоручује да Министарство заузме проактиван став по питању SAR мисија, те да се приликом уговарања ове услуге води принципом заштите интереса Министарства.
29. Ревизија скреће пажњу Министарству да заузме проактиван став везано за реализацију донаторских средстава, те да се при планирању финансирања одређених активности из буџета води рачуна о могућности коришћења расположивих донаторских средстава.
30. Ревизија поново сугерише Министарству да посвети више пажње ажурности у спровођењу и евидентирању пословних промјена након пријема натуралних донација са нагласком на стална средства те да унаприједи поступак њиховог евидентирања у пословне књиге Министарства.
Такође, пријем и евидентирање натуралних донација требало би уредити интерним правилником или другом врстом правног акта који би допринио да се унаприједи интерна евиденција која би требало да буде свеобухватна, као и сам поступак њиховог пријема и евидентирања.
31. Како би систем за контролу и евиденцију плата био сигурнији и функционалнији, ревизија сматра да резервне копије података треба израђивати и чувати у складу са донесеним процедурама те их периодично тестирати. Потребно је размотрити

потребе инсталирања интерфејса помоћу којег би се једном уносили персонални подаци за постојеће системе кадрова и плата, имајући у виду успостављање новог система.

32. Потребно је унаприједити процес управљања и координације пројектима те благовремено предузимати активности како не би долазило до великог кашњења у њиховој реализацији. Након закључивања анекса уговора треба пратити динамику и омогућити даљу благовремену реализацију пројекта.
33. Неопходно је реализовати увезивање и преосталих локација у VoIP систем путем SDH мреже те тако инсталирати комплетну и функционалну мрежу за пренос података и гласа за потребе Министарства.

Министарство по ревизорском извјештају за претходну, 2013. годину није реализовало следеће препоруке ревизије:

- 1) Иако је Министарство покренуло одређене активности на прикупљању имовинскоправне документације, питање непокретне перспективне војне имовине Министарства као дио опште проблематике државне имовине није још увијек ријешено, тако да она није укњижена у пословне књиге Министарства.
- 2) Процес предаје неперспективних локација непокретне војне имовине није још увијек завршен (код Оружаних снага је 27 неперспективних локација, од којих је 11 спремних за предају владама ентитета).
- 3) Није ријешено питање остале покретне имовине објављене у "Службеном гласнику БиХ" која ће даље служити за потребе Министарства.
- 4) Министарство није предузимало значајније активности на пројекту трајног рјешавања смјештаја професионалних војних лица.
- 5) Министарство финансија и трезора БиХ је, на приједлог заједничке комисије, закључило уговор за набавку новог система за обрачун плата и накнада запослених у Министарству, али реализација уговора не тече планираном динамиком и није завршена до краја 2014. године.
- 6) Везано за службена возила, нису предузимане значајније активности по питању оправданости постојећег возног парка, није успостављена ефикасна контрола утрошка средстава за употребу возила.
- 7) Ревизији нису презентоване информације да је завршена процедура уништења за опрему расходовану у 2012. години како то налаже правилник о рачуноводству.
- 8) Редован годишњи попис поново није обављен у складу са релевантним прописима и самом сврхом прописа.
- 9) Приједлог правилника о образовању, усавршавању за активна војна лица још увијек није упућен Савјету министара БиХ на сагласност.

- 10) Министарство је у недостатку средстава на појединим позицијама поново евидентирало одређене трошкове супротно постојећем правилнику о рачуноводству и контом плану.
- 11) Нису предузимане активности везано за спровођење и евидентирање пословних промјена након пријема натуралних донација, са нагласком на стална средства.
- 12) Поново је на основу спроведених ревизорских процедура утврђено како постоје неслагања у салдима обавеза према добављачима.
- 13) Министарство није сачинило детаљну анализу свих процедура јавних набавки, лоцирало проблеме у систему и отклонило их како би се јавне набавке могле спроводити на прописан начин и избјегли будући спорови.
- 14) Министарство није интерним актом дефинисало обавезу вођења евиденције о примљеним банковним гаранцијама, начин њиховог чувања и одлагања, као и одговорност за благовремено поступање по њима. Банкарске гаранције и даље стоје код референта који спроводи набавку.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21. 07. 2015, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13. 07. 2015. од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу.

Канцеларија за ревизију је, 20. 07. 2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Такође, Комисија је, 23. 07. 2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом” и “мишљењем с резервом уз истицање предмета”, са захтјевом да Комисији, у форми информације, доставе писане одговоре најкасније до 20. 08. 2015. године. Генерални допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези са реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Министарство је, 31. 08. 2015, Комисији доставило наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29. 09. 2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Министарства за 2014. годину уз јавно изјашњавање њених представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације, на начин да су препоруке ревизије за 2014. годину у фази реализације. Министарство је у завршној фази израде Интегралног акционог плана, који ће послужити као основ за реализацију ревизорских препорука датих у Извјештају ревизије за 2014. годину. У току је реализација ИАП-2014 уз ангажовање свих расположивих капацитета како у

институцији тако и у другим субјектима који директно или индиректно имају утицај на реализацију одређених активности а прије свега Министарство финансија и трезора БиХ. Када су у питању препоруке ревизије за 2013. годину, представници Министарства су истакли да су предузели активности по свим ревизорским препорукама, а све с циљем њихове коначне реализације. Кључне препоруке за ову институцију које нису искључиво у надлежности Министарства, а што су констатовали и ревизори, јесу препоруке везане за статус имовине (непокретне перспективне, непокретне неперспективне, покретне перспективне и покретне неперспективне), затим информатичка подршка (систем обрачуна плата, кадровска евиденција, систем трезора) и за њихову реализацију је потребна максимална сарадња Министарства са надлежним институцијама (Предсједништво БиХ, Парламентарна скупштина, Савјет министара БиХ, Министарство финансије и трезора БиХ). Процес укњижбе 63 локације које су дефинисане као непокретна перспективна војна имовина је у току. У Оружаним снагама БиХ је још 27 неперспективних локација од чега је 11 локација спремно за предају властима ентитета.

Разлози за понављање нереализованих препорука су недовољна ангажованост институција које су надлежне да одређене активности у сарадњи са Министарством реализују (имовина и информатичка подршка), као и честа флукуација кадрова како на кључним позицијама тако и на осталим нивоима, а посебно је то изражено у Сектору за набавке и логистику.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Наконведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарства за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015., једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Министарства за 2014. годину.

Комисија је, такођер једногласно, усвојила следеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Министарства да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијано и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Комисија тражи да Министарство досљедно и у потпуности изврши следеће активности:
  - 3.1. У циљу ефикаснијег пословања и поузданог финансијског извјештавања, на свим нивоима успостави систем интерних контрола који ће елиминисати слабости везане за неријешено питање располагања војном имовином, неадекватно финансијско управљање средствима из ранијих периода и слабости

- које проистичу из недовољно поузданог и неефикасаног система јавних набавки, те тиме допринесе ефикасном остваривању циљева Министарства;
- 3.2. Евидентира трошкове накнада запослених у складу са постојећим Правилником о рачуноводству и контом плану, а у случају недостатка средстава на појединим позицијама, користи друге законске могућности;
  - 3.3. Осигура да се уз путне налоге прилаже цјелокупна кореспонденције са организатором (позиви, спецификација трошкова које сноси организатор); уважавајући специфичне потребе Министарства и Оружаних снага за службеним путовањима у земљи и иностранству;
  - 3.4. Успостави ефикасан систем праћења, односно евидентирања трошкова одржавања службених возила (редован или ванредан сервис), те врши анализе трошкова везаних за употребу возила;
  - 3.5. Сачини поуздану базу података за свако возило које се користи за потребе рада Министарства, посебно имајући у виду чињеницу да је у току рационализација возног парка у складу са одлуком Вијећа министара БиХ;
  - 3.6. Осигура књиговодствено праћење одржавања моторних возила за пријевоз путника, која осим сједишта возача имају још највише осам сједишта (М1 возила) и других возила на моторни погон (борбена и неборбена возила, инжињерске машине, аутобуси итд.);
  - 3.7. Изврши анализу исплата кроз благајну и подузме активности да се што је могуће већи број трансакција одвија безготовински;
  - 3.8. Предузме мјере које ће резултирати рјешавањем насталих потраживања за дате авансе;
  - 3.9. Предузме мјере на рјешавању и наплати евидентираних заосталих потраживања за лица којима је истекао мандат;
  - 3.10. Убрза активности и да у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ и Амбасадом САД-а, заврши реализацију извршеног трансфера за провођење Противминских акција (ПМА) у 2010/2011 години, посебно имајући у виду вријеме извршене уплате;
  - 3.11. Осигура да се све значајније књиговодствене промјене на имовини врше на основу одлука или одобрења овлашћених лица са одговарајућим образложењем;
  - 3.12. Периодично усаглашава стања дуговања са добављачима;
  - 3.13. Успостави адекватан систем евидентирања обавеза који ће омогућити правилно евидентирање и праћење стања обавеза у финансијским извјештајима Министарства;
  - 3.14. Поступа у складу са начелом модифицираног рачуноводственог основа дефинираног Правилником о рачуноводству, а које дефинира да се расходи признају у извјештајном раздобљу на које се односе, неовисно о плаћању, како се не би стварала искривљена слика о стварно насталим расходима текуће године;
  - 3.15. Узима у обзир сва запажања која има пописна комисија приликом следећег пописа, те што прије приступи отклањању уочених слабости при вршењу пописа имовине, адекватно, обиљежи сва средства, те ријеши питање опреме која је раније расходована;
  - 3.16. Адекватно приступи организацији и припреми свих активности код провођења пописа имовине Оружаних снага БиХ, како би тај процес био завршен ефикасно и у складу са релевантним прописима;
  - 3.17. Изврши процес предаје неперспективних локација непокретне војне имовине у што скоријем року, како би се смањили трошкови којима су оптерећене ове локације;

- 3.18. Убрза активности на процјени и укњижавању покретне перспективне војне и остале имовине у пословне књиге Министарства, а у циљу реалног исказивања билансних позиција;
- 3.19. Изврши анализу процеса процјене и укњижења вриједности имовине, затим подузме кораке у циљу превазилажења идентификованих проблема, како би се сам процес укњижења могао извршити на одговарајући начин;
- 3.20. Без одлагања, убрза активности и ријешити питања остале покретне имовине објављене у службеном гласнику која ће служити за потребе Министарства;
- 3.21. Прије покретања поступака набавки утврди да ли евентуално има већ закључен (важећи) уговор за предметну набавку или провјери могућност потписивања оквирног споразума, како се не би непотребно трошили ресурси (људски, материјални) на процедуре набавке које су практички већ проведене;
- 3.22. Да током важења оквирног споразума са изабраним понуђачем обезбједи важећи стандард – сертификат, у случајевима гдје је један од квалификованих услова био посједовање Хаццп и Халл стандарда – сертификата приликом избора најповољнијег понуђача за набавку артикала хране;
- 3.23. Доследно поштује уговорене рокове приликом испоруке хране и предузима одговарајуће мјере према добављачима у случајевима неиспуњавања уговорених обавеза;
- 3.24. Постигне већу конкуренцију и оствари повољнију цијену бољом подјелом набавке рачунарске опреме на лотове, те да опрему исте врсте набавља у оквиру истог лота;
- 3.25. Врши набавку лиценци за Мицрософт Виндовс Сервер оперативне системе посредством Министарства комуникација и промета БиХ кроз постојећи ЕСА уговор;
- 3.26. Приликом специфицирања опреме постави захтјеве по питању гарантног рока, и то минимално 3 године за серверску и мрежну опрему, како би се смањили трошкови одржавања и осигурао континуитет пословања;
- 3.27. У што скоријем року реализује све неизвршене обавезе предвиђене Уговором о миграцији телефонских централа за потребе Оружаних снага БиХ, што је дефинисано записником о техничком пријему као неизвршено, због непостојања адекватне инфраструктуре и опреме коју су требали обезбједити припадници Оружаних снага БиХ;
- 3.28. Благовремено проведе све припремне радње у вези са техничким спецификацијама и испитивањем тржишта прије самог подношења реферата и доношења одлуке о покретању поступка набавке.
- 3.29. Приликом провођења новог поступка набавке услуга ремонта хеликоптера има у виду досадашња искуства и пропусти у вези раније набавке ових услуга, те да унаприједи овај процес како би се прије самог закључивања уговора, а касније и реализације уговора, избјегли евентуални проблеми и нејасноће;
- 3.30. Посвети посебну пажњу процедурама јавних набавки кроз правовремено и прецизно планирање набавки, те ефикасно провођење поступака у складу са законским одредбама;
- 3.31. Скрати процедуре у вези са интерном комуникацијом све у циљу правовременог поступања у парничним и другим судским поступцима, чиме би се омогућио што ефикаснији и бржи проток информација и аката;
- 3.32. Да менаџмент институције нађе начин, уз помоћ правне службе и у сарадњи са Правобранилаштвом БиХ, да се судски спорови у мировању окончају што је прије могуће и на најбољи могући начин за институцију, имајући у виду то да протичање времена значи и већи укупни износ ради затезних камата;

- 3.33. Заузме активан став по питању реализације услуга потраге и спасавања (САР мисија) на територију БиХ, те да приликом уговарања ове услуге уважава принцип заштите интереса Министарства;
- 3.34. Заузме активан став везано за реализацију донаторских средстава, те да се при планирању финансирања одређених активности из Буџета, води рачуна о могућности кориштења расположивих донаторских средстава;
- 3.35. Посвети више пажње начелу ажурности у провођењу и евидентирању пословних промјена након пријема натуралних донација са нагласком на стална средства, те да унаприједи поступак евидентирања истих у пословне књиге Министарства;
- 3.36. Канцеларијаи пријем и евидентирање натуралних донација интерним правилником или другом врстом правног акта који би допринио да се унаприједи интерна евиденција која би требала бити свеобухватна, као и сам поступак пријема и евидентирања истих;
- 3.37. Врши креирање и чување резервних копија података у складу са донесеним процедурама за прављење резервних копија података, како би систем за контролу и евиденцију плаћа био сигурнији и функционалнији;
- 3.38. Врши периодично тестирање резервних копија података;
- 3.39. Размотри потребу даље имплементације интерфејса путем кога би се уносили персонални подаци за постојеће системе кадрова и плаћа, имајући у виду имплементацију новог система;
- 3.40. Унаприједи процес управљања и координације пројектима, те правовремено предузима превентивне активности како не би долазило до великог кашњења у реализацији истих;
- 3.41. Након закључивања Анекса уговора прати динамику и омогући даљу правовремену имплементацију пројеката;
- 3.42. Реализира увезивање и преосталих локација у ВоИП систем путем СДХ мреже, те тако имплементира комплетну и функционалну мрежу за пријенос података и гласа за потребе Министарства.

6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака

и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојеног у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

Број: 01/4-16-1-963,15/15

Сарајево, 27. 10. 2015. године

**МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2014. ГОДИНУ**

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 10. 07. 2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања Министарства иностраних послова БиХ (у даљем тексту: Министарство) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-963/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења.

Такође, Комисија је на 11. сједници одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истицање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Министарства приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на дан 31. 12. 2014. године и извршење буџета за годину која је завршена на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Министарства у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и другим прописима, осим за могуће ефекте који су наведени у Основу за "мишљење с резервом".

Канцеларија за ревизију објавила је следећи основ за изражавање „мишљења с резервом“:

1. Попис сталних средстава није окончан потпуним усклађивањем са књиговодственим стањем, а код пописа потрживања и обавеза констатована су салда која треба преиспитати у наредном периоду.

Канцеларија за ревизију скреће пажњу на:

- доношење Закона о спољним пословима;
- спорост у реализацији вишегодишњих капиталних издатака и рјешавању статуса имовине добијене сукцесијом;
- обављање послова путем уговора о дјелу у континуитету током већег дијела године;
- употребу факсимила у документима на основу којих се стварају обавезе Министарства.

Канцеларија за ревизију је у вези са недостацима у финансијском пословању Министарства за 2014. годину дала следеће препоруке:

1. Ревизија сматра да је неопходно поново иницирати доношење Закона о спољним пословима код надлежних институција.
2. Ревизија препоручује наставак активности на доношењу Правилника о унутрашњој организацији Министарства.

3. Ревизија препоручује да је неопходно предузети активности на стварању услова за успостављање јединице интерне ревизије у складу са прописима којима се регулише рад интерне ревизије.
4. Ревизија препоручује наставак активности на даљем унапређењу система интерних контрола у складу са препорукама интерне ревизије те документовање реализованих планираних активности Министарства на праћењу наплате и савјештања наплаћених и трансферисаних прихода.
5. Ревизија сматра да је неприхватљива пракса да се факсимилом овјеравају документи на основу којих се стварају финансијске обавезе Министарства.
6. Ревизија препоручује Министарству континуирани наставак активности које се тичу књижења на контима потраживања и обавеза.
7. Ревизија сматра да су неопходна унапређења процеса попуњавања ДКП-а, а при успостављању ефикаснијег и транспарентнијег система управљања људским потенцијалима користити и препоруке дате након обављене интерне ревизије.
8. Ревизија препоручује Министарству да, у складу са иницијативама и упутствима Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, настави са активностима у области превенције корупције.
9. Потребно је да Министарство изнађе најповољније рјешење приликом ангажовања возача именованих лица, а исплате трошкова службених путовања прилагоди важећим одлукама о употреби возила и обрачуна путних трошкова. Приликом обрачуна путних трошкова потребно је обезбиједити досљедну примјену одлуке Савјета министара БиХ којом је регулисан начин и поступак остваривања права запослених на накнаду за службено путовање.
10. Ревизија препоручује Министарству успостављање система који ће обезбиједити рационалност приликом трошења буџетских средстава, а у контексту раније датих препорука о могућности коришћења и других опција за међусобну комуникацију.
11. Ревизија препоручује Министарству да:
  - Расходовање по одлукама евидентира на средства ван употребе, а тек након достављања информације о продаји средстава искњижи из пословних књига Министарства.
  - Утврди минимум документације коју ДКП треба да достави уз информацију о оствареном приливу средстава од продаје возила.
13. Ревизија препоручује наставак активности на реализацији реконструкције атријума за коју су средства обезбијеђена у оквиру вишегодишњих капиталних улагања, којим би се дјелимично смањио трошак закупа у сједишту.
14. Ревизија препоручује Министарству да настави са активностима на унапређењу система интерних контрола и обезбиједи потпуно документовање сврхе и намјене коришћења средстава намијењених за репрезентацију.
15. Ревизија препоручује да се кроз документацију обезбиједи додатна потврда наручиоца (особе која је издала наруџбеницу) да је примио наручену робу те успостави евиденцију о томе коме су уручени поклони.
16. Ревизија препоручује Министарству да настави са активностима на рјешавању проблематике о поступку примјене билатералних споразума о здравственом осигурању запослених у ДКП-има.

17. Иако је констатовано смањење износа исплаћених накнада и броја ангажованих извршилаца на основу уговора о дјелу у односу на претходну годину, ревизија препоручује даљи наставак активности на смањењу оваквог вида обављања послова сталног карактера и из оквира основне дјелатности Министарства.

18. Ревизија препоручује Министарству да настави са активностима на стварању претпоставки за квалитетно спровођење пописа сталних средстава у наредном периоду, спровођењем утврђених процедура и одлука које се из сједишта упућују у ДКП. С обзиром да је са 31. 12. 2014. године расходован велики број намјештаја и опреме у ДКП-има, ревизија сматра да је потребно у складу са појединачним могућностима организовати изношење из просторија амбасада и њихово збрињавање на еколошки прихватљив начин уз достављање адекватног доказа о обављеном задатку у сједиште.

19. Иако су у односу на претходне године учињени значајни помаци на попису потраживања и обавеза, ревизија препоручује да су неопходне даље активности, првенствено на преиспитивању основаности одређених књижења која је комисија за попис навела у свом извјештају јер она могу имати утицаја на билансне позиције Министарства.

20. Ревизија препоручује даље јачање планирања потреба за набавкама, уз активно учешће свих организационих дијелова Министарства приликом достављања потреба за набавкама.

21. С обзиром на појединачне вриједности спроведених поступака, сматрамо да је оправдано захтијевати доказе у погледу плаћања обавеза по основу индиректних и директних пореза.

22. Ревизија препоручује да се обезбиједи одговарајуће евиденције о реализованим количинама и за остале уговоре који су закључени на основу количинске спецификације артикала.

23. Ревизија препоручује да процес наплате прихода и даље треба унапређивати и обезбиједити континуирано праћење у сједишту Министарства.

24. Ревизија препоручује Министарству даљи наставак активности и активан однос с циљем утврђивања коначног статуса објеката добијених сукцесијом.

25. Ревизија сматра да је неопходно и даље инсистирати на рјешавању евидентирања донација на начин предвиђен инструкцијама Министарства финансија и трезора БиХ.

Министарство по ревизорском извјештају за претходну, 2013. годину није реализовало следеће препоруке ревизије:

Препоруке које се односе на успостављање ефикаснијег система интерних контрола по питању рјешавања статуса објеката добијених сукцесијом, обезбјеђења свеобухватног праћења наплате прихода на нивоу Министарства и успостављање интерне ревизије у складу са законским одредбама, а нису учињени ни значајни помаци у процесу управљања људским ресурсима. Такође нису ни реализоване препоруке које се односе на реализацију појединих текућих издатака, па је констатовано да је настављена пракса исплате путних трошкова у земљи за дане викенда као и обрачун трошкова за возача – пратиоца који нису у складу са важећим одлукама; нису презентоване информације о

разматрању варијанти и опција за међусобну комуникацију с циљем смањења ПТТ трошкова; због кашњења са реализацијом вишегодишњих капиталних издатака нису смањени трошкови закупа у сједишту; није обезбијеђено потпуно документовање трошкова интерне репрезентације у сједишту.

Није обављена ревизија ИТ система због чега није могуће утврдити степен реализације препорука датих у Извјештају за 2013. годину.

Реализација препоруке о евидентирању издатака из донације и исказивање у финансијским извјештајима није могуће без учешћа Министарства финансија и трезора БиХ.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21. 07. 2015, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13. 07. 2015. од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу.

Канцеларија за ревизију је, 20. 07. 2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Такође, Комисија је, 23. 07. 2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом” и “мишљењем с резервом уз истицање предмета”, са захтјевом да Комисији, у форми информације, доставе писане одговоре најкасније до 20. 08. 2015. године. Генерални допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези са реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Министарство је, 25. 08. 2015. године, Комисији доставило наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29. 09. 2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Министарства за 2014. годину уз јавно изјашњавање његових представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације, и то да је Министарство током 2013. и 2014. године значајно и у континуитету смањивало број ангажованих лица по основу уговора о дјелу. У сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ, а након извршеног детаљног пописа краткорочних потраживања и обавеза, у току 2014. године ријешена су салда потраживања старија од седам година у износу од 260.782,76 КМ, те обавезе у износу од 153.445,14 КМ. Министарство је, почетком године, упутило Приједлог правилника о уговорима које додјељују ДКП-и. Интерни акти Министарства о начину праћења средстава за репрезентацију су поново достављени свим организационим јединицама Министарства уз захтјев за њихово стриктно поштовање, а издаци за ову врсту услуга су усклађени са Правилником Савјета министара БиХ.

Министарство је увело електронску базу података OWIS за сва службена возила све с циљем смањења трошкова. Министарство је започело израду Плана активности за отклањање недостатака по извјештају Канцеларије за ревизију за 2014. годину и упутило у процедуру Правилник о унутрашњој организацији којим ће бити реализоване препоруке у вези са статусом интерне ревизије. Такође је успоставило систем интерних контрола које обезбјеђују поузданост финансијских извјештаја те смањују ризик од понављања ревизорских налаза у наредним извјештајима. Министарство је покренуло активности на уређењу унутрашњег дворишта/атријума зграде чиме би се добио репрезентативан VIP салон а истовремено и простор за смјештај дијела архивске грађе, што ће утицати на смањење трошкова закупа простора за ову намјену.

Министарство је осигурало свеобухватан систем праћења наплате прихода, а у договору са Министарством финансија и трезора БиХ вршиће квартално савјештавање наплаћених прихода од конзуларних такси и реализованих уплата на ЈРТ. Министарство је припремило интерни акт којим се дефинише коришћење фиксних и мобилних телефона у службене сврхе, такође је наставило активности на инсталирању VOIP телефона у ДКП-има гдје постоје техничке претпоставке. Планом јавних набавки предвиђена су и обезбјеђена средства за сукцесивну замјену информатичке опреме те сачињен трогодишњи план замјене.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Наконведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарства за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015., једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Министарства за 2014. годину.

Комисија је, такођер једногласно, усвојила сљедеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Министарства да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијао и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларијаа за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Министарство досљедно и у потпуности изврши сљедеће активности:
  - 3.1. Иницира активности на доношењу Закона о вањским пословима код надлежних институција;
  - 3.2. Настави са активностима на доношењу Правилника о унутрашњој организацији Министарства;

- 3.3. Предузме активности на стварању услова за успоставу јединице интерне ревизије у складу са прописима који регулишу рад интерне ревизије;
- 3.4. Настави са активностима на даљем унапређењу система интерних контрола у складу са препорукама интерне ревизије, те документира реализоване активности Министарства на праћењу наплате и срањвењу наплаћених и трансферисаних прихода;
- 3.5. Прекине са праксом гдје се факсимилом овјеравају документи на основу којих се стварају финансијске обавезе Министарства;
- 3.6. Обезбиједи континуитет активности које се тичу књижења на контима потраживања и обавеза;
- 3.7. Унаприједи процес «интерних премјештања» запослених у Министарству, а при успостављању ефикаснијег и транспарентнијег система управљања људским ресурсима да користи и препоруке дате након обављене интерне ревизије;
- 3.8. Настави са активностима у подручју превенције корупције, у складу са иницијативама и упутствима Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције;
- 3.9. Нађе најповољније рјешење приликом ангажовања возача именованих лица, те да исплате трошкова службених путовања прилагоди важећим одлукама о употреби возила и обрачуну путних трошкова;
- 3.10. Обезбиједи досљедну примјену одлуке Вијећа министара БиХ приликом обрачуна путних трошкова, којом је регулисан начин и поступак остваривања права запослених на накнаду за службено путовање;
- 3.11. Успостави систем који ће обезбиједити рационалност приликом трошења буџетских средстава на ставци издатака телефонских и поштанских услуга, а у контексту раније датих препорука о могућности кориштења и других опција за међусобну комуникацију;
- 3.12. Евидентира расходовање продатих возила по основу одлука на позицију «средства ван употребе», а тек након достављања информације о продаји возила, иста искњижи из пословних књига Министарства;
- 3.13. Утврди минимум документације коју ДКП треба доставити уз информацију о оствареном приливу новчаних средстава од продаје возила;
- 3.14. Настави са активностима на реализацији реконструкције атријума за који су средства обезбијеђена кроз вишегодишња капитална улагања, чиме би се дјелимично смањило трошак закупа у сједишту;
- 3.15. Покрене конкретне активности на рјешавању смјештаја амбасада кориштењем објеката који су добијени у поступку сукцесије, с циљем смањења закупа у амбасадама;
- 3.16. Настави са активностима на унапређењу система интерних контрола и обезбиједи потпуно документовање сврхе и намјене кориштења средстава за репрезентацију;
- 3.17. Везано за набавку поклона који се врше на основу захтјева из кабинета министра, да се кроз документацију обезбиједи додатна потврда наручиоца (особе која је издала наруџбеницу) да је примио наручену робу, те да се успостави евиденција о томе коме су уручени поклони;
- 3.18. Настави са активностима на рјешавању проблематике везане за услуге примарне здравствене заштите;
- 3.19. Настави са активностима на смањењу обављања послова сталног карактера из оквира основне дјелатности Министарства закључивањем уговора о дјелу;
- 3.20. Настави са активностима на стварању претпоставки за квалитетно провођење пописа у наредном периоду, провођењем утврђених процедура и одлука које се

- из сједишта упућују у ДКП. Обзиром да је са 31.12.2014. године расхиодован велики број намјештаја и опреме у ДКП-има, потребно је у складу са појединачним могућностима, организовати изношење расхиодованог намјештаја и опреме из просторија Амбасада и збрињавање истих на еколошки прихватљив начин, уз достављање адекватног доказа о обављеном задатку у сједиште;
- 3.21. Подузме активности на преиспитивању основаности одређених књижења која је комисија за попис навела у свом извјештају јер иста могу имати утицаја на билансне позиције Министарства;
  - 3.22. Настави са даљим јачањем процеса планирања потреба за набавкама, уз активно учешће свих организационих дијелова Министарства приликом достављања потреба за набавкама;
  - 3.23. Захтијева доказе од понуђача о плаћању обавеза по основу индиректних и директних пореза, уважавајући појединачне вриједности проведених поступака јавних набавки;
  - 3.24. Обезбиједи одговарајуће евиденције о реализованим количинама испорука при реализацији уговора који су закључени на основу количинске спецификације артикала;
  - 3.25. Настави са даљим унапријеђењима система интерних контрола који се односе на процес наплате прихода, те обезбиједи континуирано праћење процеса у сједишту Министарства;
  - 3.26. Настави са активностима и задржи активан приступ питањима утврђивања коначног статуса објеката добијених сукцесијом;
  - 3.27. Настави са рјешавањем питања евидентирања донација на начин предвиђен инструкцијама Министарства финансија и трезора БиХ.

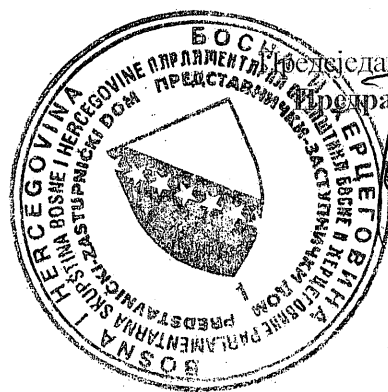
6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојеног у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године

утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

Представнички Комисије
Предраг Кожул

Број: 01/4-16-1-964,15/15

Сарајево, 27.10.2015. године

МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
МИНИСТАРСТВА ЗА ЉУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 10. 07. 2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-964/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења.

Такође, Комисија је на 11. сједници, одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истицање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Министарства приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на дан 31. 12. 2014. године и извршење буџета за годину која је завршена на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Министарства у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене с одговарајућим законима и другим прописима, осим за могуће ефекте који су наведени у Основу за мишљење с резервом.

Канцеларија за ревизију објавила је следећи основ за изражавање „мишљења с резервом“:

1. Значајан износ и број уговора о дјелу за обављање послова сталног карактера, што није у складу са законима којима се регулише ова област.

Канцеларија за ревизију је у извјештају скренула пажњу на:

1. реализацију пројеката из додијељених грантова, праћење и евидентирање у пословним књигама;
2. недостатке у примјени пописа који се огледају у усаглашавању евидентираних и пописаних стања потраживања и обавеза.

Канцеларија за ревизију је у вези са недостацима у финансијском пословању Министарства дала следеће препоруке:

1. Иако су констатована незнатна унапређења (смањење ангажовања извршилаца путем уговора о дјелу, попуњавање радног мјеста у јединици за интерну ревизију) неопходан је даљи наставак активности на унапређењу овог процеса.
2. Ревизија препоручује даље јачање система интерних контрола када је у питању праћење исплаћених аконтација за службена путовања и предузимање активности на њиховом благовременом поврату.
3. Иако су издаци за фиксне и мобилне телефоне појединачно, као и укупан износ

реализованих издатака мањи у односу на претходну годину, ревизија сматра да је потребан наставак активности и активан однос према трошковима с циљем њиховог свођења у планиране оквире.

4. Ревизија препоручује Министарству да за рачуне репрезентације обезбиједи потпуно документовање сврхе и намјене коришћења средстава.
5. Иако је број ангажованих, као и укупни издаци нето накнада по основу уговора о дјелу мањи у односу на претходну годину, ревизија сматра да Министарство треба да настави са даљим активностима на рјешавању овог питања, нарочито када су у питању послови сталног карактера.
6. Ревизија сматра да је, у складу са раније датим препорукама, потребно прецизније дефинисати трошкове који се могу финансирати додјелом грант средстава, прописати форму извјештаја и утврдити неопходну пратећу документацију приликом достављања извјештаја о утрошку грант средстава.
7. Ревизија сматра да је у документима које Министарство потписује са реализаторима потребно обезбиједити механизме за поврат средстава уколико она не буду утрошена у роковима који су предвиђени или продужени због објективних околности.
8. Ревизија сматра да је у пословним књигама Министарства потребно обезбиједити евиденцију о реализованим средствима и корисницима средстава који нису извршили обавезе у складу са потписаним документима (споразум, меморандум о сарадњи), у форми ванбилансне-помоћне евиденције о реализованим грант средствима појединачно за сваку годину, а на основу извјештаја о утрошку средстава. Осим тога, ревизија сматра да би било пожељно да се у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ размотри могућност планирања наведених средстава на начин којим би Министарство обезбиједило механизме за пренос средстава реализаторима по фазама реализације послова, чиме би се обезбиједила потпунија контрола додијељених средстава.
9. С обзиром на предузете активности на побољшању пописа средстава и обавеза, ревизија препоручује ангажовање на утврђивању старих салда и њиховом раскњижавању према инструкцијама које ће се обезбиједити путем Министарства финансија и трезора БиХ.
10. Ревизија препоручује да се у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ предузму активности на утврђивању стања и искњижења из пословних књига Министарства.

Министарство по ревизорском извјештају за претходну, 2013. годину није реализовало сљедеће препоруке ревизије:

- 1) Препоруке о управљању људским ресурсима још увијек нису задовољавајуће и неопходан је наставак активности на побољшању овог процеса. У вези с тим је и препорука која се односи на обављање послова путем уговора о дјелу чија реализација је мања у односу на претходну годину, смањен је укупан број извршилаца, али је и даље знатан број ангажованих за послове сталног карактера. У току године није обезбијеђен ефикасан систем за праћење и поврат

исплаћених аконтација за службена путовања. Прије додјеле грант средстава нису дефинисани трошкови који се могу финансирати нити је прописана форма извјештаја и пратећа документација на основу које је сачињен извјештај корисника гранта, нарочито код грантова који се додјељују без јавног позива.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21. 07. 2015, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13. 07. 2015. од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу.

Канцеларија за ревизију је, 20. 07. 2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Такође, Комисија је, 23. 07. 2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом” и “мишљењем с резервом уз истицање предмета”, са захтјевом да Комисији, у форми информације, доставе писане одговоре најкасније до 20. 08. 2015. Генерални допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези са реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Министарство је, 18. 08. 2015. године, Комисији доставило наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29. 09. 2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Министарства за 2014. годину уз јавно изјашњавање њених представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације, и то да је Министарство донијело План активности за реализацију препорука ради отклањања и превазилажења неправилности које су констатоване у ревизорском извјештају. План садржи конкретне активности, рокове извршења и носиоце активности.

Министарство је дало задатак свим руководиоцима организационих јединица да ураде анализу искоришћености постојећих службеника и да дефинишу уочене слабости у њиховом раду.

Усвојен је Акциони план борбе против корупције, такође је усвојен План интегритета и донесена Одлука о избору чланова Комисије за пријем, евиденцију и поступање са пријавама и неправилностима.

Министарство је упутило захтјев Савјету министара БиХ за ангажовање извршилаца по уговору о дјелу у регионалним центрима Министарства. Након одобравања од Савјета министара БиХ и мишљења Правобранилаштва БиХ, закључен је уговор о дјелу за пет извршилаца у регионалним центрима у Салаковцу и Радмисионом центру Мостар.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Наконведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Министарства за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015., једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Министарства за 2014. годину.

Комисија је, такођер једногласно, усвојила следеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Министарства да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Министарства да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијано и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларијаа за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Министарство досљедно и у потпуности изврши следеће активности:
  - 3.1. Настави са активностима унапријеђења организације и процеса управљања људским ресурсима;
  - 3.2. Настави са даљим јачањем система интерних контрола, посебно по питању праћење исплаћених аконтација за службена путовања, те да предузима активности на њиховом правовременом поврату;
  - 3.3. Настави са активностима и задржи активан однос према трошковима за фиксне и мобилне телефоне, у циљу њиховог свођења у планиране оквире;
  - 3.4. Обезбиједи потпуно документовање сврхе и намјене кориштења средстава на ставци репрезентације;
  - 3.5. Настави са даљим активностима на рјешавању питања броја ангажованих особа и укупних издатака по основу уговора о дјелу, нарочито када су у питању послови сталног карактера;
  - 3.6. Прецизније дефинише трошкове које се могу финансирати додјелом грант средстава, пропише форму извјештаја и утврди неопходну пратећу документација приликом достављања извјештаја о утрошку грант средстава;
  - 3.7. Обезбиједи механизме за поврат средстава од имплементатора грант-програма, уколико иста не буду утрошена у роковима који су предвиђени или продужени због објективних околности;
  - 3.8. Обезбиједи евиденцију у пословним књигама Министарства о реализованим средствима и корисницима средстава грантова који нису извршили обавезе у складу са потписаним документима (споразум, меморандум о сарадњи), у форми ванбилансне-помоћне евиденције о реализованим грант средствима појединачно за сваку годину, а на основу извјештаја о утрошку средства;
  - 3.9. Размотри могућност планирања грант-средстава у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ, на начин којим би Министарство обезбиједило механизме за пренос средстава имплементаторима по фазама реализације послова, чиме би се обезбиједила потпунија контрола додијељених средстава;

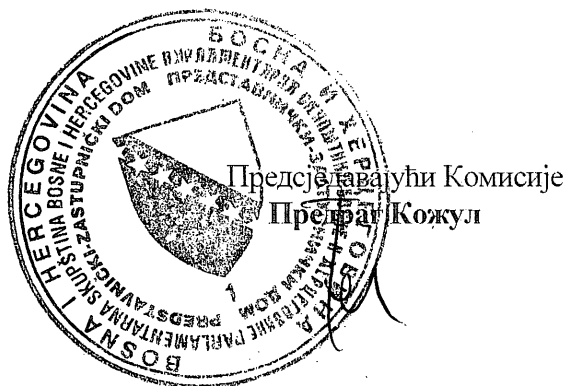
- 3.10. Настави са ангажманом на утврђивању старих салда при попису обавеза и њиховом раскњижавању према инструкцијама које ће се обезбиједити путем Министарства финансија и трезора БиХ;
- 3.11. Предузме активности на утврђивању стања и искњижењу позиција „Условна потраживања“ и „Условне обавезе“ из пословних књига Министарства, а у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ.

6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојених у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

Број: 01/4-16-1-999,15/15
Сарајево, 27.10.2015. године

МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
СЛУЖБЕ ЗА ПОСЛОВЕ СА СТРАНЦИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2014. ГОДИНУ

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 14.07.2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања за Службу за послове са странцима БиХ (у даљем тексту: Служба) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-999/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења.

Такође, Комисија је на 11. сједници, одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истицање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Службе приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на дан 31. 12. 2014. и извршење буџета за годину која се завршила на наведени датум, у складу с прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Службе у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и другим прописима, осим за могуће ефекте који су наведени у Основу за мишљење с резервом.

Канцеларија за ревизију објавила је сљедећи основ за изражавање „мишљења с резервом“:

1. Изградња сједишта Службе и Теренског центра Сарајево – измијењене су техничке спецификације које су саставни дио Уговора о изградњи објекта и Уговора о спољном уређењу око објекта који су закључени након спроведене процедуре јавне набавке.
2. Набавка наљепница за одобрење боравка спроведена је путем преговарачког поступка без објаве обавјештења, без испуњених прописаних услова, а набавка услуга одржавања возила спроведена је путем више конкурентских захтјева, што није одговарајући поступак за вриједносни разред набавке.

Канцеларија за ревизију је у вези с недостацима у финансијском пословању Службе за 2014. годину далс сљедеће препоруке:

1. Ревизија сматра да је потребно окончати активности на прилагођавању унутрашње организације и систематизације радних мјеста сходно прописима којима се регулише предметна проблематика а све с циљем успостављања функционалне организације и ефикасније реализације активности из дјелокруга Службе.
2. Ревизија препоручује Служби да, с циљем превенције корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, интензивира активности сходно важећим прописима.
3. Потребно је унаприједити систем интерних контрола у процесу евидентирања ноћног рада, односно сачинити интерно упутство о начину евидентирања сати

ноћног рада у смислу прецизног дефинисања процедуре евидентирања присуства запослених на послу, с циљем разумљивог израчуна структуре радних сати запосленика који су ангажовани у систему смјенског рада Службе, а у вези са чињеницом да се рад ноћу, у складу са важећим прописима, вреднује одвојено од редовног рада и представља подлогу за исплату других накнада запослених из радног односа.

4. Ревизија препоручује Служби да унаприједи систем интерних контрола на путним трошковима у дијелу који се односи на евидентирање датума и износа пријема аконтација као и датума правдаа путног налога у складу са одредбама важеће Одлуке Савјета министара БиХ.

Правдање издатака смјештаја у земљи реализовати жирално, путем јединственог рачуна Министарства финансија и трезора БиХ, с циљем смањења промета готовим новцем.

5. Препоручује се Служби да појача интерне контроле у погледу одржавања возила и праћења реализације Уговора с циљем рационалнијег управљања буџетским средствима.

Потребно је да Служба направи анализу коришћења возног парка, те предузме мјере на смањењу трошкова одржавања. Такође, Служба треба посебно да обрати пажњу да се у путним налозима за возила попуњавају све предвиђене рубрике и да се значајније релације локо вожње прецизније дефинишу.

6. С обзиром да се у наредној години очекује завршетак свих уговорених радова када ће се и моћи говорити о коначној вриједности изведених радова и коначним одступањима између првобитно уговорених и стварно извршених радова, ревизија препоручује да се направе поуздани и систематични прегледи који треба да буду подлога за поуздано и тачно финансијско извјештавање у смислу шта су и по ком основу стварно извршени и плаћени радови.

7. Неопходно је предузети одговарајуће активности с циљем успостављања ефикасног система јавних набавки сходно важећим прописима, а у контексту датих препорука и почетка примјене новог закона.

Служба по ревизорском извјештају за претходну, 2013. годину није реализовала следеће препоруке ревизије:

- 1) Служба није донијела план интегритета. Ревизија се није увјерила да је институција предузимала активности у погледу рационалнијег управљања службеним возилима посебно са становишта одржавања возила. Није успостављен механизам интерних контрола у смислу јасног попуњавања свих предвиђених рубрика у налогу за возило. Поново нису довољно пажљиво провјеравани квалификациони критеријуми при спровођењу одређених процедура јавних набавки што је било подлога за понављање поступака. Набавка наљепница за одобрење боравка поново је спроведена путем преговарачког поступка без објаве обавјештења.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21.07.2015, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13.07.2015. године од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу. Канцеларија за ревизију је, 20.07.2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Такође, Комисија је, 23.07.2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом” и „мишљењем с резервом уз истицање предмета”, са захтјевом да Комисији, у форми информације, доставе писане одговоре најкасније до 20.08.2015. Генерални допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези са реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Служба је, 18.08.2015. године, Комисији доставила наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29.09.2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Службе за 2014. годину уз јавно изјашњавање њених представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације, а представници Службе су истакли да је Служба радила у складу са законом по питању изградње главног сједишта Службе и Теренског центра у Сарајеву. Главни пројекат изградње сједишта је урадила пројектанска фирма “Акса” из Зенице у септембру 2009. године. Највећи проблеми који су се појавили код извођења радова на изградњи главног сједишта су везани за недостатке пројекта изградње сједишта Службе, тј. поједине фазе изградње уопште нису биле обухваћене пројектним рјешењем, предмјером и предрачуном радова. Пројектна кућа “Акса” је уважила недостатке пројекта које су се односиле на електроинсталације, а на које је указао извођач радова и надзорни орган, те је урадила допуну Главног пројекта. Служба је усвојила план интегритета и доставила га на сагласност Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ.

Служба је одговорно приступила реализацији свих препорука из ревизијског извјештаја за 2014. годину и реализовала је препоруке ревизије из ревизорског извјештаја за 2013. годину.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Наконведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Службе за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015., једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Службе за 2014. годину. Комисија је, такођер једногласно, усвојила следеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Службе да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Службе да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијано и ажурно рачуноводство, те тиме смањити ризик од понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларијаа за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Служба досљедно и у потпуности изврши сљедеће активности:
  - 3.1. Оконча активности на прилагођавању унутрашње организације и систематизације радних мјеста, сходно прописима који регулишу предметну проблематику, а све у циљу успостављања функционалније организације и ефикасније реализације активности из дјелокруга рада Службе;
  - 3.2. Интензивира активности с циљем превенције корупције и успостављања система управљања ризицима од корупције, сходно важећим прописима;
  - 3.3. Унаприједи систем интерних контрола у процесу евидентирања ноћног рада, односно сачини интерно Упутство о начину евидентирања сати ноћног рада, у правцу прецизног дефинисања процедуре евидентирања присуства запослених на послу, а у циљу разумљивог израчуна структуре радних сати запосленика који су ангажовани у систему смјенског рада Службе (уважавајући чињеницу да се рад ноћу, у складу са важећим прописима, вреднује одвојено од редовног рада и представља подлогу за исплату других накнада запослених из радног односа);
  - 3.4. Унаприједи систем интерних контрола над путним трошковима, у дијелу који се односи на евидентирање датума и износа пријема аконтација као и датума правдања путног налога, а у складу са одредбама важеће Одлуке Вијећа министара БиХ;
  - 3.5. Реализира правдања издатака смјештаја у земљи жирално, путем јединственог рачуна Министарства финансија и трезора БиХ, а у циљу смањења промета готовим новцем;
  - 3.6. Појача интерне контроле у погледу одржавања возила и праћења реализације Уговора о одржавању, а у циљу рационалнијег управљања буџетским средствима;
  - 3.7. Направи анализу кориштења возног парка, те предузме мјере на смањењу трошкова одржавања;
  - 3.8. Обрати пажњу да се у путним налозима за возила попуњавају све предвиђене рубрике и да се значајније релације локо вожње прецизније дефинишу;
  - 3.9. Ријеши набавку услуга примарне здравствене заштите за кориснике Имиграционог центра при Служби за послове са странцима БиХ на темељу дугогодишњег Протокола о пословној сарадњи, уважавајући објективне локацијске предности установа које пружају квалитетне услуге примарне здравствене заштите, сходно важећим прописима уз поштовање права корисника истих;
  - 3.10. По завршетку свих уговорених радова за пројекат «Изградња сједишта Службе и Теренског центра Сарајево», направи поуздан и систематичан преглед коначне вриједности изведених радова и коначних одступањима између првобитно уговорених и стварно извршених радова, што би требало бити подлога за

- поуздано и тачно финансијско извјештавање у смислу јасног приказа шта су и по ком основу стварно извршени и плаћени радови;
- 3.11. Прецизно и јасно дефинише техничке спецификације, те пажљиво прегледа и оцијени квалификациони критерији постављен у тендерској документацији, како би се сузила основа за приговоре и жалбе у складу са важећим прописима и избјегао неједнак третман учесника у поступку, а што у коначници може утицати на елиминацију повољнијих добављача (унаприједити систем јавних набавки у смислу прецизног и јасног дефинисања услова у тендерској документацији и пажљивог прегледа и оцјене квалификованости понуда у складу са важећим прописима);
- 3.12. Примјени важеће прописе из области јавних набавки наљепница за одобрење боравка странаца у БиХ, уважавајући да је та проблематика присутна већ дужи период и да се у овом тренутку поуздано не може утврдити рок за успоставу новог система за одобрење боравка странаца, иу важавајући да је потреба за набавку наљепница континуирана;
- 3.13. Стриктно примјењује одредбе члана 6. Закона о јавним набавкама БиХ којима су прописани вриједносни разреди и одређује примјена правила и захтјеви по питању избора поступка додјеле уговора о јавној набавци (конкурентски захтјев за достављање понуда може се примјенити за набавке услуга процјењене вриједности до 50.000 КМ, а за износе преко наведеног обавезна је примјена отвореног поступка), те прекине са праксом дијелења предмета набавке са намјером избјегавања примјене поступака јавних набавки утврђених Законом (уговор се може дијелити само ако су сви дијелови тако подијељеног уговора предмет истог поступка јавне набавке);
- 3.14. Предузме одговарајуће активности у циљу успостављања учинковитог система јавних набавки сходно важећим прописима, а у контексту датих препорука и почетка примјене новог Закона.

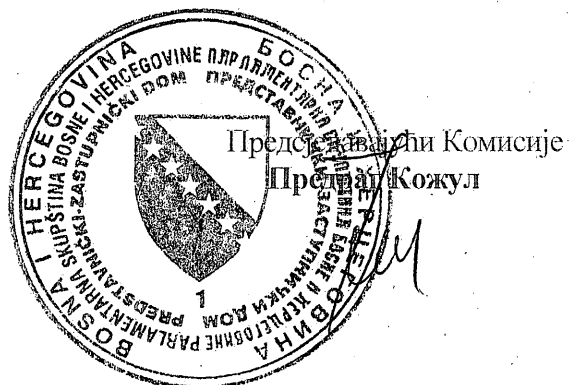
6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојеног у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ

ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

Број: 01/4-16-1-926,15/15

Сарајево, 27.10.2015. године

**МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА
АГЕНЦИЈЕ ЗА РАД И ЗАПОШЉАВАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2014.
ГОДИНУ**

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) 10.07.2015. године Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања за Агенцију за рад и запошљавање БиХ (у даљем тексту: Агенција) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-926/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења. Такође, Комисија је на 11. сједници, одлучила да разматра и ревизорски извјештај о

финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истицање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Агенције приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на 31.12.2014. године и извршење буџета за годину која се завршила на наведени датум у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Агенције у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене са одговарајућим законима и другим прописима, осим за могуће ефекте који су наведени у Основу за "мишљење с резервом".

Канцеларија за ревизију објавила је следећи основ за изражавање „мишљења с резервом“:

1. Издаци за услуге авио-превоза и горива реализовани су без спроведених процедура јавних набавки.

Канцеларија за ревизију је у вези са недостацима у финансијском пословању Агенције за 2014. годину дала следеће препоруке:

1. С обзиром на предходне констатације о захтјевима за одобравање средстава резерви и измјени одлуке о претструктурирању, те реализацији појединих аналитичких позиција у износу већем од одобреног неопходно је предузети активности на побољшању процеса планирања у праћењу извршења појединих категорија трошкова.
2. Ревизија сматра да Агенција није предузела одговарајуће активности да се на задовољавајући начин рјешава питање одсуства предсједника, с циљем благовременог спровођења набавке и реализације издатака на основу важећих уговора са добављачима.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21.07.2015, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13.07.2015. године од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу. Канцеларија за ревизију је, 20.07.2015, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Такође, Комисија је, 23.07.2015, упутила генерални допис свим институцијама БиХ чије је финансијско пословање у 2014. години оцијењено ревизорским „мишљењем с резервом” и “мишљењем с резервом уз истицање предмета”, са захтјевом да Комисији, у форми информације, доставе писане одговоре најкасније до 20.08.2015. Генерални допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези с реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Агенција је, 09.09.2015, Комисији доставила наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29.09.2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Агенције за 2014. годину уз јавно изјашњавање њеног представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације. Представници Агенције су истакли да је Агенција у потпуности реализовала препоруке ревизије за 2013. годину, а великим дијелом је реализовала препоруке за 2014. годину. Агенција је све послове у вези са социјалним осигурањем и запошљавањем у текућој години обавила без спољних сарадника. Ревизорски извјештај Агенције за 2014. годину је показао погоршање на годишњој основи, с обзиром на то да је Агенција у претходном периоду имала “позитивно мишљење са истицањем предмета”. Такође, Агенција је именовала Комисију за набавке, донијела и јавно објавила план јавних набавки, поступци јавних набавки су покренути и скоро окончани, а настављена је обука чланова Комисије за јавне набавке.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Наконведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Агенције за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015., једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Агенције за 2014. годину.

Комисија је, такођер једногласно, усвојила сљедеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Агенције да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Агенције да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијано и ажурно рачуноводство, те тиме смањити ризик од понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају;
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларијаа за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Агенција досљедно и у потпуности изврши сљедеће активности:
  - 3.1. Предузме активности на побољшању процеса планирања и праћењу извршења појединих категорија трошкова, с обзиром на констатације о захтјевима за одобравање средстава резерви и измјени одлуке о претструктурисању, те

констатације везане за реализацију појединих аналитичких позиција у износу већем од одобреног;

- 3.2. Предузме одговарајуће активности да се на задовољавајући начин ријеши питање одсутности предсједника комисије за јавне набавке, а у циљу правовременог провођења набавки и реализације издатака на основу важећих уговора са добављачима.

6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојеног у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

Број: 01/4-16-1-1000,15/15

Сарајево, 27.10.2015. године

МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ
О РЕВИЗОРСКОМ ИЗВЈЕШТАЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА УПРАВЕ ЗА
ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2014. ГОДИНУ

1. УВОД

Канцеларија за ревизију институција БиХ (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију), 14.07.2015. године, Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ доставила је Извјештај о ревизији финансијског пословања Управе за индиректно опорезивање БиХ (у даљем тексту: Управа) за 2014. годину, који је заведен под бројем: 01-16-1-1000/15.

2. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА КОМИСИЈЕ

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: Комисија), на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја усвојених у оквиру сарадње са Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у 2008. години, сачинила је овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину (у даљем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године.

Комисија је, 23.07.2015. године, наведени план доставила Колегијуму и секретару Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Канцеларији за ревизију и свим ревидираним институцијама БиХ, с циљем њиховог благовременог информисања.

Такођер, и ове године Комисија је, у сарадњи са консултантима Пројекта јачања институција власти и процеса у БиХ (УСАИД СГИП у БиХ), припремила табеларне прегледе реализације ревизорских препорука, који обухватају најзначајније податке из извјештаја ревизије за сваког буџетског корисника за период од пет година, тј. од 2009. до 2014. године. Табеларни прегледи би, уз остале намјене, требало да послуже члановима Комисије за сагледавање вишегодишњег тренда промјена у финансијском пословању сваке институције, те омогуће квалитетнију обраду ревизорских извјештаја. Планом Комисије предвиђено је разврставање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину у двије групе:

- прву групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „позитивним мишљењем“ и „позитивним мишљењем са истицањем предмета“, који се изузимају од комисијске процедуре до одржавања посљедње сједнице посвећене разматрању ревизорских извјештаја, на којој ће бити усвојена комисијска мишљења о тим извјештајима;
- другу групу извјештаја чине извјештаји са ревизорским „мишљењем с резервом“, „мишљењем с резервом са истицањем предмета“ и извјештаји на које Канцеларија за ревизију институција БиХ укаже Комисији да обрати посебну пажњу приликом разматрања. Извјештаје друге групе Комисија разматра уз јавно изјашњавање њихових представника на редовној сједници.

На 11. сједници Комисије, одржаној 25.08.2015. године, обављена су и појединачна задужења чланова Комисије који ће бити извјестиоци пред Домом за појединачне извјештаје друге групе. Чланови Комисије упознати су са начином обраде ревизорских извјештаја, који би обухватао детаљно ишчитавање ревизорског извјештаја, сагледавање вишегодишњег тренда финансијског пословања институција путем табеларних приказа, обављање јавног изјашњавања једног броја институција по питањима која у највећој мјери одражавају садржај питања која су претходно упућена институцији ради припреме за изјашњавање, као и могуће упите Канцеларији за ревизију о пословању институције, а све с циљем израде завршних закључака извјестиоца за институцију који су наведени у дијелу 5. овог мишљења.

Такође, Комисија је на 11. сједници одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз иштицање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

3. САЖЕТАК РЕВИЗИЈЕ

Према мишљењу Канцеларије за ревизију, финансијски извјештаји Управе приказује фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза, прихода и расхода на 31.12.2014. године и извршење буџета за годину која се завршила на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извјештајима Управе у току 2014. године биле су у свим значајним аспектима усклађене с одговарајућим законима и другим прописима.

Канцеларија за ревизију је скренула пажњу на:

- недостатке и пропусте система јавних набавки у дијелу спровођења процедура јавних набавки;
- успостављање ефикасног система интерних контрола праћења и контроле наплате прихода;
- потребу преиспитивања одлуке о исплати накнада члановима УО Управе - питање примјерености и оправданости накнада.

Канцеларија за ревизију је у вези са недостацима у финансијском пословању Управе за 2014. годину дала сљедеће препоруке:

1. Да би се обезбиједило законито, транспарентно, економично, ефикасно и ефективно управљање јавним средствима, потребно је успоставити квалитетан и ефикасан систем интерних контрола у свим пословним процесима који се одвијају унутар пословања Управе. Ревизија скреће пажњу руководству Управе да се са постојећим системом интерних контрола излаже ризицима пословања и могућем постојању разних неправилности, слабости и нерегуларности. Ревизија сматра да је нужно подићи систем интерних контрола на виши ниво од постојећег, кроз све елементе-компоненте COSO модела. Надаље потребно је редовно спроводити одговарајуће анализе ризика и на основу анализа ризика предузимати одговарајуће активности с циљем јачања система интерних контрола - управљати ризицима.
2. Ревизија иштиче да је нужно наставити активности на даљем развоју и успостављању цјеловите функције независне интерне ревизије у Управи у складу са Законом о интерној ревизији и стандардима интерне ревизије.

Даљи развој и реализација ефикасне интерне ревизије у првом реду зависи од спремности и посвећености руководства Управе (опредијељеност и стварна и безрезервна подршка развоју интерне ревизије) те спремност самих интерних ревизора (едукованост и посвећеност послу) да се усавршавају и свјесно и одговорно обављају своје задатке.

3. Цијенећи како институција послује у оквиру система и да зависи од бројних правилима и процедура понашања, потребно је у оквиру могућности, расположивих ресурса и уз активну сарадњу са надлежним институцијама настојати постићи што боље и квалитетније управљање људским потенцијалом. Стога ревизија препоручује Управи да у наредном периоду и поред ограничавајућих фактора посвети више пажње управљању људским потенцијалима, како би се елиминисале постојеће слабости и унаприједио начин управљања људским потенцијалима.
4. Ревизија наглашава да је потребно редовно спроводити детаљне анализе и евалуације ефикасности примјене усвојених стратешких докумената у области борбе против корупције с циљем благовременог реаговања на одступања и уочене негативне намјере и поступања. Надаље, потребно је документовати поступке праћења ефикасности дефинисаних мјера и активности превенције и спречавања корупције, обезбиједити адекватне мјере које је потребно предузети с циљем превенције и спречавања корупције. Потребно је усаглашавати антикорупцијске активности са dobrим праксама на пољу супротстављања корупцији, учењем на грешкама, уоченим обрасцима коруптивног понашања и њиховог узрока у систему.
5. Ревизија истиче потребу унапређења сарадње у процесу размјене података са ентитетским пореским управама, Пореском управом Брчко Дистрикта како би се унаприједило поштовање прописа од пореских обвезника у цијелој БиХ тј. да се одређене информације-подаци, искористе за циљано рјешавање непоштовања прописа (један од таквих случајева је и третирање физичке особе – грађанина као пореског обвезника), тј. Путем размјене информација обезбиједити досљедно поштовање прописа. Наглашавамо да недовољна сарадња надлежних институција и неуезаност система ствара велике могућности за разне манипулације и злоупотребе.
6. Цијенећи активности које су предузете с циљем рационализације средстава одобрених за ове намјене као и обезбјеђивања потпуне и адекватне документације, препоручујемо Управи да размотри могућности примјене и других рјешења предвиђених Одлуком о начину и поступку остваривања права на накнаду за прековремени рад, рад у нерадне дане, ноћни рад и рад у дане државних празника у институцијама БиХ.
7. Ревизија препоручује Управи поновно разматрање и анализирање Одлуке о привременом одређивању појединачног додатка на плату овлашћеним службеним лицима у Управи, с циљем сагледавања свих радних мјеста у Управи која су истински специфична, односно за која се веже значајан степен ризика у оквиру обављања редовних активности, како би на крају интерни акт којим се регулише наведена проблематика био перципиран као праведан и мотивирајући.
8. Цијенећи предузете активности Управе везане за привремено премјештање запослених, препоручујемо Управи усаглашавање интерних прописа са важећим

актима којима је регулисана наведена област на нивоу институција БиХ. Уговор о раду на неодређено вријеме треба да буде правило а запошљавање на одређено вријеме треба примјењивати само у изузетним случајевима (нпр. рад на пројектима, породилско одсуство итд.) како би се спријечила злоупотреба у виду продужавања уговора о раду на одређено вријеме у неограниченом трајању. Надаље, по нашем мишљењу за све специфичне случајеве (за оне које ни законска рјешења нису у цјелини препозната или нису јасно и прецизно дефинисана) нужна је консултација са АДС или Министарством правде – Управна инспекција и тек по добијању писаног мишљења или става наведених институција, поступати у складу с њима.

9. Потребно је обезбиједити да се сва службена путовања правдају у складу са Одлуком Савјета министара којом се регулише наведена проблематика.
10. Препоручује се Управи да приликом набавке робе и услуга досљедно примјењује одредбе Закона о јавним набавкама БиХ, потребно је унаприједити интерне евиденције о извршењу закључених уговора по количинама и вриједностима уговора (наводити/ пратити и набављане ставке које нису уговорене по количини и вриједносно).
11. Ревизија сугерише да се изврши адекватна анализа за стварним потребама возила, те да се планирање набавки и распоређивање возила по организационим јединицама врши у складу са стварним потребама, како би се оптимално задовољиле потребе свих организационих јединица и искористило свако возило у складу са препоруком интерне ревизије Управе. С обзиром на величину возног парка којим располаже Управа, радијус кретања возила, њихова дислоцираност, препоручујемо да се размотри могућност и економска исплативост увођења GPS уређаја којим би се омогућило прецизно позиционирање, праћење и надзор над коришћењем службених аутомобила.
12. Потребно је унаприједити интерне контроле употребе возила, а које ће обезбиједити цјеловито и досљедно вођење евиденција о употреби возила (путни налози) који представљају основ за праћење и контролу трошкова, те потврду намјенског коришћења возила, надаље ревизија сугерише да се уз све фактуре за одржавање возила прилажу и службене забиљешке/образложење лица која дуже возило.
13. Ревизија препоручује Управи да сагледа предности и недостатке постојећег концепта складиштења одузете робе у централном складишту са аспекта постојећих услова у њему и потреба Управе у наредном периоду, цијене која се за то плаћа, трошкова који настају транспортом одузете робе са свих локација у БиХ у централно складиште, могућности обезбјеђања средстава за изградњу намјенских складишта за одузету робу у власништву управе.
14. Ревизија препоручује Управи да преиспита досадашњи начин наплате прихода са терминала који нису у власништву Управе са посебним акцентом на правна лица која своје обавезе не измирују редовно.
15. На фону прошлогодишњих препорука, ревизија сугерише Управи да уради детаљну анализу издатака за закуп свих пословних простора и да сходно томе покрене одговарајуће активности на могућем умањењу датих трошкова. С тим у вези било би корисно анализирати постојеће цијене на тржишту по локацијама и цијену коју

плаћа Управа постојећим закуподавцима.

16. Приликом значајних поправки опреме (било по вриједности или по количинама – примјер поправке више рачунара) осим нарудбенице и радних налога потребно је сачинити службену забиљешку – образложење наведених догађаја или разлога настанка кvara. Приликом закључивања појединачних уговора за одржавање опреме, неопходно је да се наводи планирана вриједност уговора за период на који се закључује а не само јединична цијена услуге.
17. С циљем рационалнијег трошења буџетских средстава и постизања веће дисциплине и транспарентности када су у питању ангажовање и издаци по основу уговора о дјелу, средства за ове намјене потребно је планирати на основу стварних и реалних потреба и користити намјенски, само у доказивим и нужним случајевима те за обављање послова који су ван редовне дјелатности Управе.
18. Потребно је да све фактуре које се односе на услуге репрезентације садрже спецификацију извршених услуга те наставити активности на унапређењу постојећег система у дијелу документовања намјенске потрошње.
19. Неоспоравајући потребе за реконструкцијом и инвестиционим одржавањем и на другим граничним прелазима који нису у оквиру Одлуке Савјета министара о ВКУ у Управи, ревизија препоручује Управи досљедно придржавање оквира ВКУ који су задати у Одлукама Савјета министара БиХ а да све промјене за којима се укаже потреба делегирају Савјету министара БиХ како би се наведене одлуке измијениле. Препоручује се Управи да с циљем транспарентности евидентираних издатака води субаналитику у оквиру Главне књиге за сваки пројекат (објекат) који буде одобрен за реализацију.
20. С циљем унапређења извјештаја о редовном годишњем попису неопходно је у њему приказати структуру сталних средстава према попису у односу на књиговодствену евиденцију сталних средстава.
21. Ревизија препоручује да се приликом спровођења поступка јавних набавки услуга сервисирања користи инструмент оквирног споразума који омогућава да се наведе укупна процијењена вриједност а при томе постоји довољан степен флексибилности и за уговорни орган и добављача у погледу реализације уговорене вриједности услуге.
22. Ревизија препоручује анализирање наведених набавки са аспекта конкурентности на домаћем тржишту и адекватности цијена које се нуде у поступцима предметних набавки. С тим у вези потребно је размотрити радње и поступке које би Управа могла спровести с циљем повећања конкурентности за набавку робе и услуга за које се константно из године у годину јавља један квалификовани понуђач и са њим закључује уговор.
23. Ревизија препоручује Управи да анализира све наведене чињенице презентоване у прегледу спроведених активности, те да крајње одговорно приступи извођењу даљих радњи када је у питању наведени пројекат. С тим у вези сматрамо да треба врло одговорно приступити наспрам могућих промјена у приступу Владе Републике Хрватске када је у питању изградња моста на Сави те то питање сходно процјени делегирати вишим нивоима власти ради давања конкретних смјерница Управи, као инвеститору за изградњу ГП Градишка, за даље поступање.

24. У недостатку стратегије за рјешавање питања смјештаја институција БиХ на нивоу СМБиХ, у којој би се на основу анализа свих опција за смјештај институција БиХ одредила најекономичније рјешења, ревизија препоручује да се приликом набавке објеката за смјештај институције БиХ претходно ураде потребне анализе у погледу могућих опција за рјешавање питања смјештаја у погледу економичности и функционалности објеката за смјештај, те да се приликом одређивања критеријума за избор локације изврши анализа утицаја на конкурентност, са посебним нагласком на правилно вредновање потреба институције да буде смјештена на локацији која равномјерно задовољава потребе клијената институције (грађана и предузетника) и потребе институције за комуникацију са другим институцијама БиХ. Надаље било би корисно да се дефинише и ко би овакве сложене и специфичне трансакције требало оперативно да спроводи и посебно да доноси коначну одлуку о набавци.
25. Ревизија сугерише Управи да у случају кашњења у испоруци робе и услуга примјењује досљедно уговором предвиђене казне (пенале) за непоштовање уговорених обавеза изузимајући при томе разлоге који могу бити узроковани вишом силом.
26. Ревизија препоручује да Управа, приликом утврђивања процјене вриједности пројеката који су предмет поступка јавних набавки, обавезно сачињава детаљну анализу која би била подлога за процјену вриједности пројеката.
- Ревизија препоручује да се, у случају указивања потребе, детаљно образложи разлог укључивања аванса у тендерску документацију.
- Ревизија сугерише да се омогући благовремено успостављање наведеног система у складу са закључним уговором. НЦТС систем би било добро осмислити као дио *Asycuda World* система на начин који олакшава будуће одржавање и надоградњу цјелокупног система.
- Ревизија препоручује да се преиспита потреба и нужност уговарања одржавања система на период од пет година те да се у сличним ситуацијама размотри уговарање продуженог гарантног периода за успостављање система. Потребно је да се приликом закључивања нетипичних уговора који се склапају на дужи период, а за које није одобрен буџет у потпуности, прибави сагласност Савјета министара БиХ.
27. Препоручује се досљедна примјена уговора закључених са правним лицима за закупљене просторе на граничним прелазима.
28. Ревизија препоручује што хитније регулисање правног статуса Управног одбора Управе, будући да наставак рада у нерегулисаном статусу може имати негативне посљедице.
29. С циљем рационализације и намјенског трошења јавних средстава, ревизија сматра да је потребно преиспитати оправданост ангажовања на основу уговора о дјелу.
30. У складу са раније датим препорукама, ревизија истиче потребу преиспитивања Одлуке о исплати накнада члановима Управног одбора, узимајући у обзир саму примјереност и оправданост висине датих накнада са аспекта рационалнијег располагања јавним средствима. Ревизија посебно наглашава чињеницу како одређени чланови УО (чланство по службеној дужности) већ примају плату за

послове које обављају у институцијама у којима су редовно запослени.

31. Ревизија поново препоручује Управном одбору Управе да размотри питање ревидирања, прикупљања и расподјеле средстава са Јединственог рачуна Управе, с обзиром на то да се ради о изузетно значајним финансијским средствима.
32. Ревизија сматра како би ревидирани извјештај о финансијском стању и активностима требало објављивати у службеним гласилима у складу са законском регулативом, а ревизија такође сматра да би било корисно и сврсисходно сачињавање извјештаја о раду Управног одбора Управе.
33. Ревизија сугерише Управи да изврши анализу стања одузете робе и адекватности услова складиштења и чувања робе те њиховог утицаја на стање које директно утиче на вриједност робе. Надаље, потребно је хитно путем надлежних институција (СМ и УО Управе) донијети јасна и прецизна правила и процедуре за начине поступања са одузетом робом (поступање са привремено одузетом робом, правоснажно одузета роба, продаја, донирање – процедуре и критеријуми, уништење и слично). Досадашњим начином рада само се стварају додатни трошкови, повећавају се ризици разних врста злоупотреба и оптерећује цјелокупно пословање Управе.
34. Ревизија сматра да треба много више пажње посветити проблему принудне наплате, анализирањем сваког случаја појединачно, те предузимати све одговарајуће активности да би се спријечиле све могуће посљедице пасивног или неодговарајућег поступања по наведеној проблематици. Надаље, ревизија препоручује Управи да, гдје је могуће и оправдано, користи услуге овлашћених судских вјештака или овлашћених установа специјализованих за ову врсту послова или да обучи властите кадрове.
35. С обзиром да је износ издатака за затезне камате више него удвостручен у односу на 2013. годину, потребно је посветити посебну пажњу редовном измирењу обавеза.
36. Имајући у виду да број спорова на годишњем нивоу има својеврсну константу, потребно је пружити што јачу подршку новоформираном одјељењу како би се омогућио његов рад у пуном капацитету. Ефикасан и благовремен рад овог одјељења треба да буде један од приоритета у наредном периоду како би се успоставио несметан систем протока информација с циљем што промттније реакције Управе од настанка парнице до правоснажне односно извршне одлуке надлежног суда.

Не улазећи у пресуде Суда БиХ, ревизија препоручује да руководство Управе евентуално размотри могућност да затражи званично тумачење спорних законских одредаба како би био превазиђен настали проблем.

Управа по ревизорском извјештају за претходну, 2013. годину није реализовала сљедеће препоруке ревизије:

- 1) Управа не примјењује у потпуности Правилник о унутрашњој организацији. Ревизија је поново уочила ангажовање путем уговора о дјелу што представља нетранспарентан вид запошљавања, није ријешено питање одузете робе, питање

додатка на плату није промијењено – редефинисано у односу на досадашњу праксу, исплата накнада члановима и посматрачима у Управном одбору Управе није промијењена нити су урађене било какве корекције, понову су уочени пропусти и недостаци у процесу јавних набавки, није успостављен ефикасан систем контроле наплате прихода – такси, ревизија се није увјерила да су преиспитани уговори о коришћењу земљишта око објекта у Мостару с циљем обезбјеђења правне сигурности, нису спроведене процедуре јавних набавки за услуге платног промета, процес запошљавања и даље није у потпуности транспарентан и законит, нису наплаћена потраживања на основу више уплаћених трошкова управног спора, нису размотрене потребе за ангажовање спољне ревизије за ревидирање наплате и расподеле прихода, нису предузете активности у сврху ангажовања овлашћених судских вјештака или овлашћених установа у вези са принудном наплатом, ревизија није уочила обављање анализа закупа пословних простора нити било какве промјене када је у питању висина закупнине.

4. ПОСТРЕВИЗИЈСКИ ПЕРИОД

Комисија је на 10. сједници, одржаној 21.07.2015. године, усвојила овогодишњи план Комисије, у складу с којим је 13. 07. 2015. од Канцеларије за ревизију захтијевала достављање одређених информација о ревизији финансијског пословања институција БиХ за 2014. годину и раније године, по узору на прошлогодишњу праксу.

Канцеларија за ревизију је, 20.07.2015. године, доставила Комисији одговоре на тражене информације.

Комисија је на 11. сједници одлучила да разматра и ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за индиректно опорезивање БиХ за 2014. годину, који је добио ревизорско „позитивно мишљење уз истацање предмета“, те да обави јавно саслушање представника Управе.

Такође, Комисија је, 26.08.2015. године, упутила допис Управи, са захтјевом да Комисији, у форми информације, достави писане одговоре најкасније до 07.09.2015. Допис садржава питања о којима се обавља јавно изјашњавање наведене институције у вези са реализацијом препорука ревизије за 2014. годину, као и отклањањем узрока понављања одређених ревизорских налаза сваке године.

Управа је, 11.09.2015. године, Комисији доставила наведену информацију.

На 13. сједници Комисије, одржаној 29.09.2015, разматран је ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за 2014. годину уз јавно изјашњавање њених представника, у току којег је истакнут садржај достављене информације, и то да је Управа усвојила нови Правилник о унутарњој организацији којим је успостављена интерна ревизија у складу са Законом о интерној ревизији у институцијама БиХ. Управа је формирала одсјек за управљање граничним прелазима и унутрашњу организациону јединицу Одсјек за нормативне и правне послове у Одјељењу за правне послове. Након усвајања Правилника о унутрашњој организацији, Управа је спровела поступак по објављеном јавном огласу за избор извршилаца за попуну систематизованих радних мјеста у Управи.

Ангажовање запослених по основу прековременог рада и исплате по том основу су сведене на најмању могућу мјеру, а ангажовање на основу уговора о дјелу сведено је на минимум. Израђен је нацрт приједлога новог правилника о овлашћењима и овлашћеним службеним лицима. Управа је донијела Стратегију и Акциони план борбе против корупције, те план интегритета у 2015. години који представља превентивну антикорупцијску мјеру која је резултат поступка самопроцјене Управе. Управа је преиспитала оквирни споразум о набавци и испоруци лож-уља те у потпуности заштитила интересе Управе као уговорног органа. С циљем смањења трошкова закупа простора, Управа је окончала поступак куповине објекта за смјештај запослених у РЦ Сарајево. Управа је поступила по препоруци ревизије те у 2014. години није вршила додјељивање скупочјених одликовања појединцима и правним лицима. Управа је реализовала препоруку везано за попис сталних средстава, те у 2014. години инсталирала у потпуности софтвер за обиљежавање сталних средстава путем бар-код читача.

Управа је поднијела тужбу надлежном суду у вези са наплатом потраживања више уплаћених средстава за трошкове управног спора. Управа је закључила уговор о коришћењу земљишта око објекта РЦ Мостар и заштитила интересе Управе. Такође, Управа је поступила по препорукама везаним за процјену вриједности некретнина у поступку примјене Закона о поступку принудне наплате индиректних пореза. Управа сматра да посљедњи ревизорски извјештај не показује стагнацију у реализацији препорука нити погоршање у пословању Управе на дугогодишњој и годишњој основи.

5. ЗАКЉУЧЦИ КОМИСИЈЕ УПУЋЕНИ ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након спроведеног поступка обраде ревизорског извјештаја о финансијском пословању Управе за 2014. годину, Комисија је на 15. сједници, одржаној 27.10.2015, једногласно прихватила ревизорски извјештај о финансијском пословању Управе за 2014. годину.

Комисија је, такођер једногласно, усвојила сљедеће закључке и предлаже Дому њихово усвајање:

1. Комисија тражи од Управе да изврши детаљну анализу садржаја ревизорског извјештаја за 2014. годину, те приступи свеобухватној реализацији свих препорука ревизије.
2. Комисија захтијева од Управе да посебну пажњу посвети јачању система интерних контрола, те да у циљу ефикасности пословања и поузданости финансијских извјештаја успостави одговарајући систем интерних контрола који ће осигурати Канцеларијано и ажурно рачуноводство и тиме смањити ризик понављања ревизорских налаза у наредном ревизорском извјештају.
3. Изражавајући подршку за раније покренуте активности које је институција предузела на реализацији препорука Канцеларијаа за ревизију наведених у тексту ревизорског извјештаја за ову и протекле године, Комисија тражи да Управа досљедно и у потпуности изврши сљедеће активности:
  - 3.1. Успостави квалитетан и ефикасан систем интерних контрола у свим пословним процесима који се одвијају унутар пословања Управе, како би се осигурало законито, транспарентно, економично, ефикасно и ефективно управљање јавним средствима;

- 3.2. Подигне систем интерних контрола на виши ниво од постојећег, кроз све елементе - компоненте ЦОСО модела;
- 3.3. Проводи одговарајуће анализе ризика и на темељу проведених анализа ризика подузима одговарајуће активности у циљу јачања система интерних контрола и управљања ризицима;
- 3.4. Настави са активностима развоја и успоставе цјеловите функције независне интерне ревизије у Управи, у складу са Законом о интерној ревизији и стандардима интерне ревизије;
- 3.5. Постигне што боље и квалитетније управљање људским потенцијалом у оквиру могућности, расположивих ресурса и уз активну сарадњу с надлежним институцијама;
- 3.6. Посвети више пажње управљању људским ресурсима, како би се елиминирале постојеће слабости и унаприједио начин управљања људским ресурсима;
- 3.7. Редовно проводи детаљне анализе и евалуације учинковитости имплементације усвојених стратешких докумената у области борбе против корупције с циљем благовременог реагирања на одступања и уочене негативне намјере и поступања;
- 3.8. Документира поступке праћења ефикасности дефинираних мјера и активности превенције и спречавања корупције, те осигура адекватне мјере које је потребно подузети у циљу превенције и спречавања корупције;
- 3.9. Усагласи антикорупцијске активности са dobrим праксама на пољу супротстављања корупцији, учењем на грешкама, уоченим обрасцима коруптивног понашања и њиховог узрока у систему;
- 3.10. Доследно примјењује законска рјешења и усвојене извјештаје о раду Управе објављује у Службеном листу БиХ;
- 3.11. Унапрјеђује сарадњу у процесу размјене података са ентитетским порезним управама, Порезном управом Брчко Дистрикта како би се унаприједило поштивање прописа од стране порезних обвезника у цијелој БиХ тј. да се одређене информације – подаци, искористе за циљано рјешавање непоштивања прописа (један од таквих случајева је и третирање физичке особе – грађанина као порезног обвезника) тј. да кроз размјену информација осигура досљедно поштивање прописа;
- 3.12. Размотри могућности примјене и других рјешења предвиђених Одлуком о начину и поступку остваривања права на накнаду за прековремени рад, рад у нерадне дане, ноћни рад и рад у дане државних празника у институцијама БиХ;
- 3.13. Поново размотри и анализира «Одлуке о привременом одређивању појединачног додатка на плаћу овлашћеним службеним особама у Управи», а у циљу сагледавања свих радна мјеста у Управи која су истински специфична, односно за која се веже значајан степен ризика кроз обављање редовних активности, како би у коначници интерни акт који регулира ту проблематику био перципиран као праведан и мотивирајући;
- 3.14. Усугласи интерне прописе са важећим актима којима је регулирано привремено премјештање упослених на нивоу институција БиХ. Уговор о раду на неодређено вријеме треба да буде правило, а упошљавања на одређено вријеме да се користи само у изузетним случајевима (нпр. рад на пројектима, породилско одсуство итд.) чиме би се спријечила злоупотреба продужавања уговора о раду на одређено вријеме у неограниченом трајању;
- 3.15. Консултира са Агенцијом за државну службу или са Министарством правде (Управна инспекција) о мишљењу за све специфичне случајеве (за оне које ни

- законска рјешења нису у цијелости препознала или нису јасно и прецизно дефинирана, и тек по добивању писаног мишљења или става наведених институција, поступати у складу са истим;
- 3.16. Осигура да се сва службена путовања правдају у складу са Одлуком Вијећа министара БиХ која регулира наведену проблематику;
  - 3.17. Доследно примјењује одредбе Закона о јавним набавкама БиХ приликом набавке роба и услуга;
  - 3.18. Унаприједи интерне евиденције о извршењу закључених уговора по количинама и вриједностима уговора (наводи/прати и набављене ставке које нису уговорене по количини и вриједносно);
  - 3.19. Изврши адекватну анализу стварних потреба за возилима, те да планирање набавки и распоређивање возила по организацијским јединицама врши у складу са стварним потребама, како би се оптимално задовољиле потребе свих организацијских јединица и искористило свако возило, а у складу с препоруком интерне ревизије Управе;
  - 3.20. Размотри могућност и економску исплативост увођења ГПС уређаја којим би се омогућило поуздано позиционирање, праћење и надзор употребе службених аутомобила, уважавајући величину возног парка којим располаже Управа, радијус кретања возила, и дислоцираност истих;
  - 3.21. Усклади своје интерне правилнике о возилима са Правилником о условима набавке и начину кориштења службених возила у институцијама БиХ који је у примјени од 1.1.2015. године и којим су регулирани услови набавке, број и начин кориштења службених возила институција БиХ, као и права, обавезе и поступања уопслених и особа које управљају службеним возилима;
  - 3.22. Унаприједи интерне контроле употребе возила, а које ће осигурати цјеловито и доследно вођење евиденција о употреби возила (путни налози) које представљају темељ за праћење и контролу трошкова и потврду намјенског кориштења возила, као и да се уз све фактуре за одржавање возила прилажу и службене забиљешке/образложења особа која дуже исто;
  - 3.23. Сагледа предности и недостатке постојећег концепта складиштења одузете робе путем централног складишта са аспекта постојећих услова у истом и потреба Управе у наредном периоду, цијене која се плаћа за исти, трошкова који настају транспортом одузетих роба са свих локација у БиХ у централно складиште, те могућности осигурања средства за изградњу намјенских складишта за одузету робу у власништву Управе;
  - 3.24. Преиспита досадашњи начин наплате прихода са терминала који нису у власништву Управе са посебним акцентом на правне особе које своје обавезе не измирују редовно;
  - 3.25. Изврши детаљну анализу издатака за закуп свих пословних простора и да сходно томе покрене одговарајуће активности на могућем умањењу таквих трошкова, као и да анализира постојеће цијене на тржишту по локацијама и цијену коју плаћа Управа постојећим закуподавцима;
  - 3.26. Сачињава службену забиљешку - образложење приликом значајнијих поправки опреме (било по вриједности или по количинама – примјерице поправка више рачунара) или разлога настанка кvara. Приликом закључивања појединачних уговора за одржавање опреме неопходно је да се наводи планирана вриједност

- уговора за период на који се закључује, а не само да се наводи јединична цијена услуге;
- 3.27. Користи буџетска средства намјенски за уговоре о дјелу, само у доказивим и нужним случајевима, на темељу реалних и стварних потреба за обављање послова који су ван редовне дјелатности Управе, а у циљу рационалнијег трошење буџетских средстава и постизања веће дисциплине и транспарентности;
- 3.28. Да све фактуре које се односе на услуге репрезентације садрже спецификацију извршених услуга, те да се настави са активностима унапрјеђења постојећег система у дијелу документирања намјенске потрошње;
- 3.29. Досљедно придржава оквира вишегодишњих капиталних улагања (ВКУ) који су задани у Одлукама Вијећа министара БиХ, а да све промјене за којима се укаже потреба делегира Вијећу министара БиХ како би се наведене одлуке измијениле;
- 3.30. Води субаналитику у оквиру Главне књиге за сваки пројект (објект) који буде одобрен за реализацију, а све у циљу транспарентности евидентираних издатака;
- 3.31. Извјештајима о редовном годишњем попису приказује структуру сталних средстава према попису у односу на књиговодствену евиденцију сталних средстава;
- 3.32. Користи инструмент оквирног споразума приликом провођења поступка јавних набавке услуга сервисирања возила који омогућава да се наведе укупна процијењена вриједност истог, а при том да постоји довољан степен флексибилности и за уговорни орган и добављача у погледу реализације уговорене вриједности услуге;
- 3.33. Анализира набавке царинских пломби код набавке роба, набавке услуга штампања порезних и контролних маркица, услуга текућег одржавања теретних вага са аспекта конкурентности на домаћем тржишту и адекватности цијена које се нуде у поступцима предметних набавки;
- 3.34. Размотри радње и поступке које би Управа могла провести у циљу повећања конкурентности за набавке роба и услуга за које се константо из године у годину јавља један квалифицирани понуђач и са истим закључује уговор;
- 3.35. Анализира све чињенице везане за изградњу ГП Градишка у прегледу проведених активности, те да крајње одговорно приступи провођењу даљих радњи када је у питању наведени пројекат;
- 3.36. Одговорно приступи наспрам могућих промјена у приступу Владе Републике Хрватске када је у питању изградња моста на Сави, те да се то питање, сходно процјени, делегира вишим нивоима власти ради давања конкретних смјерница Управи, као инвеститору за изградњу ГП Градишка, за даље поступање.
- 3.37. Приликом набавке објеката за смјештај, претходно уради потребне анализе у погледу могућих опција за рјешавање питања смјештаја у погледу економичности и функционалности објеката за смјештај, те да се приликом одређивања критерија за избор локације изврши анализа утјечаја на конкурентност, с посебним нагласком на правилно вредновање потреба институције да буде смјештена на локацији која равномјерно задовољава потребе клијената институције (грађана и подузетника) и потребе институције за комуникацију с другим институцијама БиХ;
- 3.38. Дефинира ко би требао оперативно проводити сложене и специфичне трансакције набавке објеката за смјештај и појединачно доносити коначну одлуку о набавки;

- 3.39. Досљедно примјењује уговором предвиђене казне (пенале) за непоштовање уговорених обавеза у случају кашњења у испоруци роба и услуга, изузимајући при томе разлоге који могу бити узроковани вишом силом;
- 3.40. Обавезно сачињава детаљну анализу приликом утврђивања процијењене вриједности пројеката који су предмет поступка јавних набави, а која би била подлога за процјену вриједности пројеката;
- 3.41. Детаљно образложи разлог укључивања аванса у тендерску документацију, када се оцијени да је то потребно;
- 3.42. Омогући правовремену имплементацију новог транзитног система у царински подсистем информационог система Управе (НЦТС) у складу са закљученим уговором, те да се НЦТС систем креира као дио Асуцуда Ворлд система на начин који олакшава будуће одржавање и надоградњу цјелокупног система;
- 3.43. Преиспита потреба и нужност уговарања одржавања система на период од 5 година, те да се у сличним ситуацијама размотри уговарање продуженог гарантног периода за имплементирание системе;
- 3.44. Прибави сагласност Вијећа министара БиХ приликом закључивања нетипичних уговора који се склапају на дужи период, а за које није одобрен буџет у цијелости;
- 3.45. Досљедно примјењује уговоре закључене са правним особама за закупљене просторе на граничним пријелазима;
- 3.46. Што хитније регулише правни статус Управног одбора Управе, будући да наставак рада у нерегулираном статусу може имати негативне посљедице;
- 3.47. Преиспита оправданост ангажирања државних службеника по основу уговора о дјелу при Управном одбору Управе, а у циљу рационализације и намјенског трошења јавних средстава;
- 3.48. Преиспита Одлуке о исплати накнада члановима Управног одбора, узимајући у обзир саму примјереност и оправданост висине датих накнада са аспекта рационалнијег располагања јавним средствима, посебно уважавајући чињеницу како одређени чланови УО (чланство по службеној дужности) већ примају плаћу за послове које обављају у институцијама у којима су редовно упослени;
- 3.49. Да Управни одбор Управе поново размотри питање ревизије прикупљања и расподеле средстава са Јединственог рачуна Управе, с обзиром на то да се ради о изузетно значајним финансијским средствима;
- 3.50. Објављује ревидирани извјештај о финансијском стању и активностима у службеним гласницима у складу са законском регулативом, као и да сачињава редовне извјештаје о раду Управног одбора Управе;
- 3.51. Изврши анализу стања одузете робе и адекватности услова складиштења и чувања робе, те њиховог утицаја на стање које директно утиче на вриједност робе;
- 3.52. Хитно донесе путем надлежних институција (Вијећа министара БиХ и УО Управе) јасна и прецизна правила и процедуре за начине поступања с одузетом робом (поступање с привремено одузетом робом, правоснажно одузетом робом, продаја, донирање – процедуре и критерији, уништење и слично). Досадашњим начином рада само се стварају додатни трошкови, повећавају се ризици разних врста злоупотреба и оптерећују цјелокупно пословање Управе;
- 3.53. Посвети много више пажње проблему принудне наплате, анализирањем сваког случаја понаособ, те предузме одговарајуће активности да би се спријечиле све могуће посљедице пасивног или неодговарајућег поступања по наведеној проблематици.

- 3.54. Користи услуге овлашћених судских вјештака или овлашћених установа специјализираних за ову врсту послова или да едуцира властите кадрове, гдје је то могуће и оправдано;
- 3.55. Посвети посебну пажњу редовном измирењу обавеза за затезне камате, обзиром да је износ издатака за затезне камате више него удвостручен у односу на 2013. годину;
- 3.56. Пружи што јачу подршку новоформираном одјељењу за праћење судских спорова како би се омогућио његов рад у пуном капацитету, јер ефикасан и правовремен рад овог одјељења треба да буде један од приоритета у наредном периоду како би се успоставио несметан систем протока информација у циљу што промптније реакције Управе од настанка парнице до правоснажне односно извршне одлуке надлежног суда;
- 3.57. Затражи званично тумачење законских одредби везаних за затезне камате и третман доцње за плаћање царинских дацбина како би се превазишао настали проблем различитог судског тумачења.

6. НАДЗОР НАД РЕАЛИЗАЦИЈОМ ПРЕПОРУКА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ И ЗАКЉУЧАКА КОМИСИЈЕ УСВОЈЕНИХ У ПРЕДСТАВНИЧКОМ ДОМУ

Након завршетка парламентарне процедуре по ревизорским извјештајима о финансијском пословању институција БиХ за 2014. годину, надзор над реализацијом препорука Канцеларије за ревизију и комисијских закључака из овог мишљења, усвојених у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, као и закључака из Збирног мишљења Комисије, спроводиће Комисија у сарадњи са Канцеларијом за ревизију.

Почетком 2016. године Комисија ће од Канцеларије за ревизију прибавити листу институција БиХ које нису поступиле према наведеним комисијским закључцима и препорукама Канцеларије за ревизију у периоду од јавног објављивања ревизорских извјештаја за 2014. до истека буџетске године.

Потом ће Комисија од институција БиХ које буду наведене на листи Канцеларије за ревизију захтијевати да јој доставе информације о реализацији комисијских закључака и ревизорских препорука из овог мишљења, усвојеног у Представничком дому. Наведене информације биће прослијеђене Министарству финансија и трезора БиХ ради предузимања потребних мјера, јер ово министарство у априлу 2016. године утврђује приоритете и одређује максималне износе буџета за сваког буџетског корисника.

